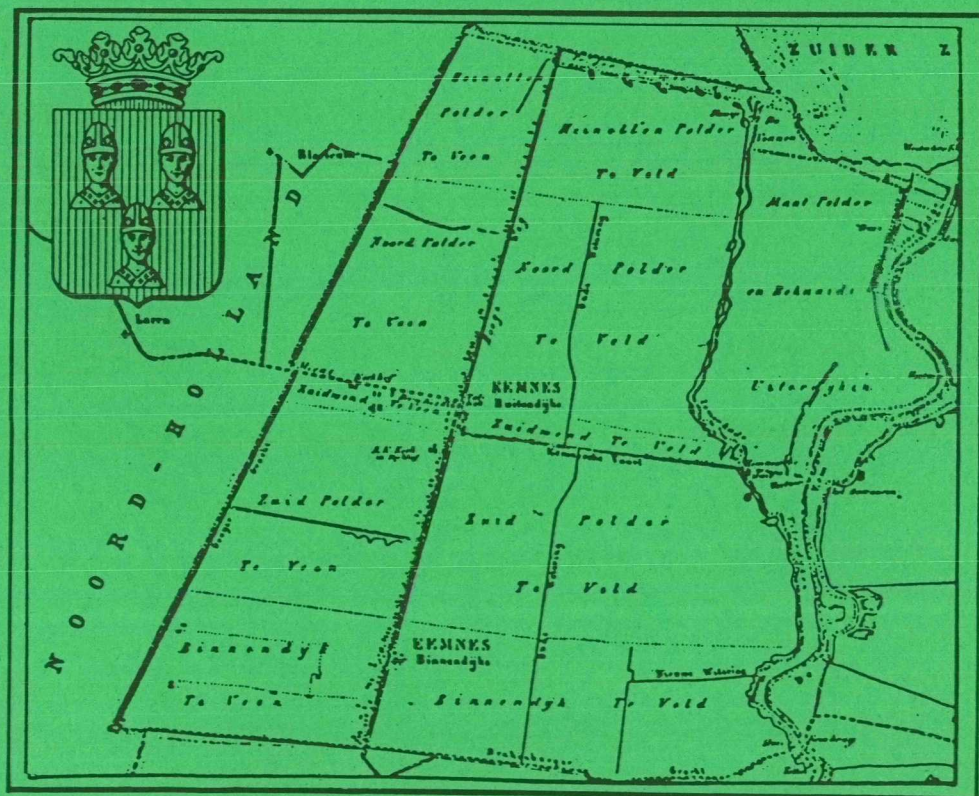
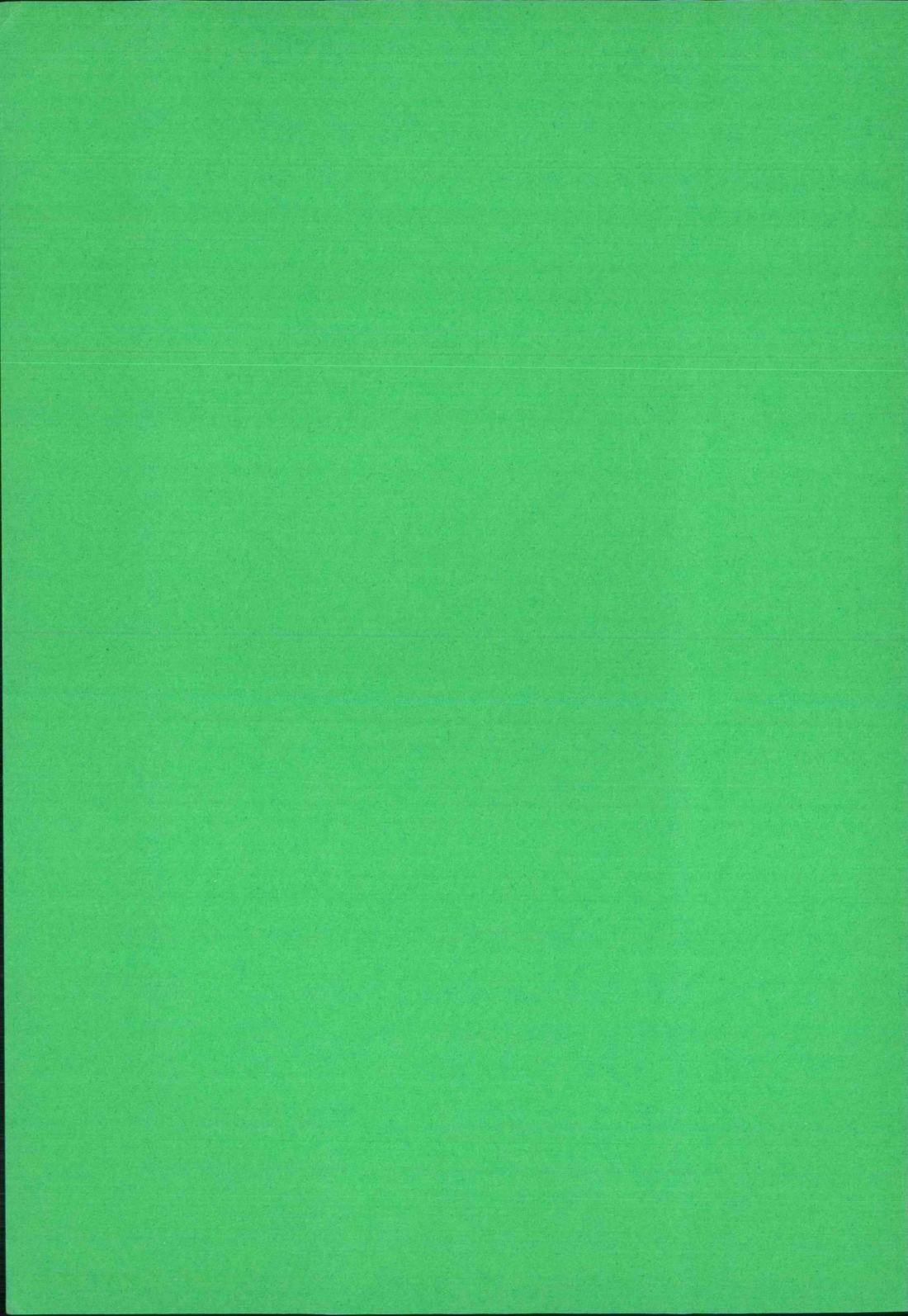

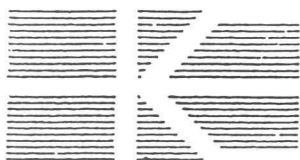
Historische Kring Eemnes

HISTORISCHE KRING EEMNES

1999-1

april 1999 jaargang 21 nr 1

verschijnt viermaal per jaar

Bestuur:

Voorzitter	T. Roodhart	Laarderweg 12
Vice-voorzitter	H. v. Hees	Kerkstraat 15
Secretaris:	R.v.d. Schaaf	Hasselaarlaan 46
Penningmeester:	J. Smids	Graanoogst 3

Leden:

R.Ruizendaal	Laarderweg 31
J. v. Wijk	Raadhuislaan 39
J. Frantsen	Streefoordlaan 4
Mw.E. Lemstra	Wakkerendijk 94a
Mw.M. v.d. Schaal	Watersnip 14

contributie H.K.E. f 25,-- per jaar. Voor leden buiten Eemnes f 2,50 porti bijbetalen.
Girorekening nr. 2080362
Losse nummers kwartaalboekje f 7,50

Ledenadm., adres-
wijzigingen en
verkoop losse
nummers:

B. van Wijk-Blom,
Raadhuislaan 39, tel. 5314689

Redactie:
Typewerk en
Correctie:

W. van Raaij, tel. 6012737
M. Achthoven, B.van Wijk

Het geheel of gedeeltelijk overnemen van artikelen is slechts toegestaan na toestemming van de redactie.

Doel van de vereniging is bevordering van de kennis van- en de belangstelling voor de geschiedenis in algemene zin en de geschiedenis van Eemnes, met aansluitend gebied, in het bijzonder.

Inhoud

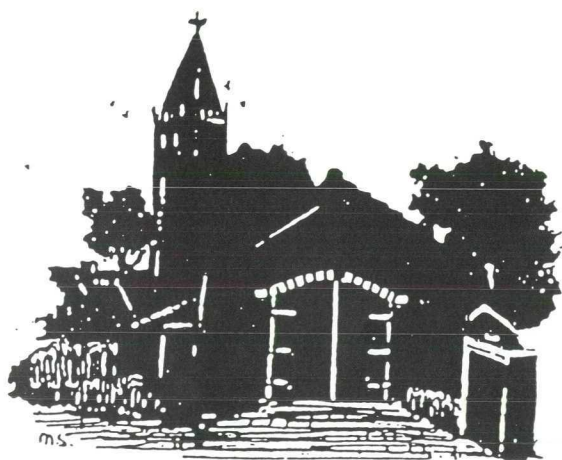
Van de redactie	2
Werkgroepen	3
Oudheidkamer	3
Herinneringen	4
Raadsel rond een huisnummer	6
Enige bijzonderheden over het rieten dak en de bevestiging	8
Korte geschiedenis van het geslacht Jongerden in Eemnes en Huizen	9
Wakkerendijk 178 en de familie Van Klooster	34
Interview met Jan Steenman	52
Nieuwe kast in de Oudheidkamer	62
Een nieuwe secretaris	62
Wie doet er mee ? Wie weet er van ?	63

Van de redactie

Copy voor het volgende kwartaalboekje ontvangen wij graag
voor 15 mei 1999

Werkgroepen

Monumenten	M.Beel	Plantsoen 9	5313290
Biblio/ topografie	P.Kaarsgaren	Willemserf 78	5386676
Genealogie	H.v. Hees	Kerkstraat 15	5389849
Recent Verleden	A. D. Boer	Aartseveen 32	5389297
Klederdracht			
Eem-en Gooiland	J. Eggenkamp	Laarderweg 2	5387265
Tentoonstelling	M.vd Schaal	Watersnip 14	5317093

Oudheidkamer

Oudheidkamer Eemnes

Raadhuislaan 2a

Telefoon 035 - 5382375

Geopend: Zaterdag van 14.00 - 16.00 uur

Toegang gratis

Herinneringen

Op 10 mei 1940 begon de Tweede Wereldoorlog. De Duitsers waren ons land binnengevallen. Meester Van der Schaft kwam al vóór 8 uur de leerlingen van zijn school, die aan de Wakkerendijk woonden, waarschuwen, dat er tot nadere aankondiging geen school zou zijn.

Er ontstond toen in die oorlogsjaren automatisch een soort ontmoetingsplaats voor de omwonenden van het Dikke Torentje. Die plaats was op de toen nog niet afgegraven dijk naast de woning van Teus Blom, Wakkerendijk 57. Op die plek had je enig overzicht op het oorlogsgebeuren. Er waren vaak Messerschmitts in de lucht en die doken soms schuin naar beneden. Vanaf die plaats kon je dat heel goed zien, want het doel van die vliegtuigen was waarschijnlijk meestal een trein op de spoorbaan Baarn - Hilversum. Menigeen uit de buurt kwam zo nu en dan eens een kijkje nemen.

En zie, ook IJbert Kroeskamp (1872-1963) kwam naar de dijk. Maar niet om met de mensen over de oorlog te praten of naar de vliegtuigen te kijken; hij kwam zijn zeis haren, dat deed hij altijd op die plek. Voor wat er zich in de wereld rondom hem afspeelde, toonde Kroeskamp geen enkele belangstelling.

Contact met mensen stelde Kroeskamp eigenlijk niet zo op prijs. Hij was een wat in zichzelf gekeerde en voor het oog verbitterde man.

In de loop der jaren is dat waarschijnlijk zo gekomen, want Kroeskamp had een onvoorstelbaar zwaar leven achter de rug. Hij verrichtte dagelijks zwaar polderwerk en was daarnaast vele jaren nachtwaker. Later was hij er bijna 29 jaar koster van de Nederlands Hervormde Gemeente van Eemnes-Binnen bij. Hij had ook nog in 's-Graveland gewerkt, waarschijnlijk omdat de polder te weinig werk en inkomen opleverde. Ik heb meer dan

IJbert Kroeskamp en zijn vrouw Johanna van Lunteren bij hun 60-jarig huwelijksfeest in 1953

eens horen vertellen, dat Kroeskamp toen een rijksdaalder per week meer verdiende dan in de polder. Maar daar moest hij wel zes dagen van de week voor heen en terug lopen naar 's-Graveland. De schooldam af, langs de armenakker, over de hei, dwars door Hilversum naar 's-Graveland. Kroeskamp deed dat op zijn klompen. In die periode zagen zijn kinderen hem bijna alleen maar 's zondags.

Kroeskamp overleefde op één na al zijn acht kinderen (misschien wel alle acht). Dat heeft IJbert Kroeskamp waarschijnlijk gevormd tot de persoon die hij was: een in

zichzelf gekeerde man die niet zo veel behoefte had aan menselijk verkeer.

Omstreeks de jaren '50 liep een trotse jonge moeder met de kinderwagen op de dijk. In de kinderwagen lag haar eerstgeboren kind. Ze riep naar IJbert: "Kroeskamp wil je mijn dochter zien? Kroeskamp schudde zijn hoofd en sprak: "Ik kan dat niet aanzien."

In HKE, jaargang 14, nr. 1 pag. 53 staan Kroeskamp en zijn vrouw zeer treffend afgebeeld. Kijk naar hun handen, ze weten er geen raad mee, ze weten eigenlijk geen raad met de hele situatie.

Kroeskamp staat hier ten voeten uit, zo was IJbert Kroeskamp. Zie zijn bijna versleten klompen, voor deze gelegenheid zijn die geschuurd en gewit. Kroeskamp had wel schoenen, maar die droeg hij alleen in de kerk als koster.

Maar zie vooral dat Kroeskamp glimlacht!

Enkele gegevens betreffende IJbert Kroeskamp heb ik ontleend aan HKE, jaargang 14, nr. 1.

Chris Roothart
Meentweg 166
3454 AZ De Meern

Raadsel rond een huisnummer

Hierbij staat een mooie foto afgedrukt van het huis op de hoek van de Molenweg en het Streefoordlaan-pad. Het huis wordt nu bewoond door Saskia Hagen en haar vriend en door de familie Dop.

Onlangs kwam deze foto boven water, waarschijnlijk genomen

Het huis Molenweg 6. Bij de deur is het nummer 4 zichtbaar. De foto is gemaakt rond 1947.

rond 1947. Het merkwaardige is nu dat er als huisnummer het getal vier (4) op staat. Voor zover bewoonster Saskia Hagen weet, is het altijd huisnummer 6 geweest.

Daarom vraagt ze of mensen die meer over haar huis en de huisnummering weten, contact met haar willen opnemen.

Saskia Hagen
Molenweg 6
3755 BD Eemnes
tel. 035-538 1497

Enige bijzonderheden over het rieten dak en de bevestiging

Riet is een product dat al in vroegere jaren in Nederland genoeg te koop was en komt voornamelijk uit de noordelijke provincies zoals Friesland en Overijssel en ook uit de Naardermeer en de Biesbos.

Het riet, dat voor een dak wordt gebruikt heeft een gemiddelde lengte van 1 meter tot 1.75 meter; voor nieuwbouw wordt het in zijn geheel gebruikt als gebonden bossen die dan worden losgesneden.

Het riet wordt dan gelegd op een ondergrond van horizontale latten die ± 28 cm van elkaar op de kap zijn geslagen; het rieten dak moet dan een gemiddelde dikte hebben van 25cm. Het wordt dan vastgebonden met wilgen tenen of ijzerdraad, dus op iedere lat komt steeds weer een laag riet te liggen die dan wordt aangeklopt door een drijfbord waarin gaten zijn geboord; zo gaat het door tot aan de nok. Ik heb zo in de loop der jaren in geheel Nederland wel enige duizenden vierkante meters rieten dak gelegd op veel villa's en landhuizen. Er is geen mooiere dakbedekking dan RIET, maar het wel goed worden onderhouden is het voornaamste. U heeft er dan jaren plezier van.

Het rieten dak heeft een gemiddelde leeftijd van 25 jaar; dat houdt verband met de glooiing van de kap.

Maar aan alles komt een einde, en ook aan dit verhaal.....

Arent Jongerden
Torenzicht 67
Eemnes

o

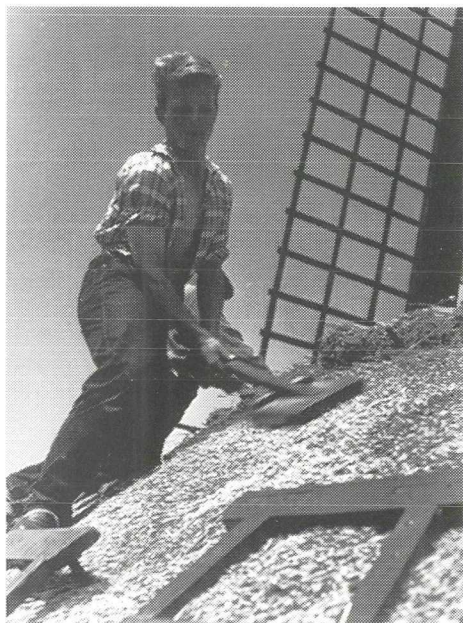
Korte geschiedenis van het geslacht Jongerden in Eemnes en Huizen

Een erfgooiersfamilie van rietdekkers!

Sinds 1885 woont in Eemnes de rietdekkersfamilie Jongerden. Het gaat om een Nederlands Hervormde familie die oorspronkelijk uit Huizen afkomstig is. Het is een Erfgooiersfamilie die al sinds ongeveer 1800 in het rietdekkersberoep zit. De oudste gegevens dateren van ongeveer 1650. De familiegeschiedenis begint dan bij:

I **Reijer Goosz**
geboren ca. 1650 woonde te Huizen

Zijn naam komt voor op de Erfgooierslijst van 1708. Dat

Arent Jongerden (geb. 1942) in actie bij het dekken van een molen.

Reijer Jongerden (1839-1914) en zijn vrouw Willemina Josina Keijer (1839-1929)

betekent, dat hij na 1708 overleden is. Verder is er niets over hem bekend, dan alleen dat hij in ieder geval één zoon had:

II

Gosen Reijersz

geboren Huizen ca 1688

begraven Huizen 23-05-1728

trouwt (1) Huizen 25-11-1714

Matje Klaess

(± 1690-1717)

trouwt (2) Huizen 03-08-1721

Jannetien Dirks

gedoopt Huizen 11-07-1694

Gosen was gereformeerd. Uit zijn eerste huwelijk zijn een dochter en een zoon geboren en uit het tweede huwelijk zijn ook

weer een dochter en een zoon voortgekomen. Onze lijn wordt voortgezet met de zoon uit het 2e huwelijk:

III

Jan Goosen (de Jong) Jongerden

gedoopt Huizen 01-11-1722

begraven Huizen 25-08-1777

in graf 13 in het "Choor" van de kerk

trouwt (1) 's-Graveland 31-10-1745

Jacobje Jans Meijers (±1722-1761)

weduwe van Govert Bos

trouwt (2) Huizen 23-05-1762

Besseltje Hendriks Zwart

gedoopt Huizen 11-12-1740

Jan was schaarmeester. Ook hij was gereformeerd. Zijn eerste huwelijk bleef kinderloos. Uit zijn tweede huwelijk zijn tien

Reijer Jongerden (1839-1914) en zijn vrouw Willemina Josina Keijer (1839-1929) bij hun woning Kerkstraat 24. Afbeelding uit 1924

Jacob Jongerden (1874-1937) en zijn vrouw Nelletje Vlug (1879-1940) met de hond Nora. Foto genomen rond 1930

kinderen geboren: vijf zonen en vijf dochters. Toen hij in 1777 stierf was het jongste kind, een dochttertje, vier maanden oud. We vervolgen de lijn met zijn jongste zoon:

IV

Reijer Jansz Jongerden

gedoopt Huizen 15-10-1775

overleden Huizen 18-07-1838

trouwt Huizen 02-08-1812

Geertje Teunis Molenaar

gedoopt Huizen 04-02-1781

overleden Huizen 09-01-1841

Reijer was de eerste rietdekker in de familie. Hij moet zo rond 1800 met zijn beroep begonnen zijn. Hij stierf in 1838 in huis nr. 108 in Huizen. Uit zijn huwelijk met Geertje Molenaar is één zoon geboren:

V

Jan Reijersz Jongerden

geboren Huizen 15-05-1813

overleden Huizen 02-08-1876

trouwt Huizen 06-08-1837

Fijtje Hendriks Visser

geboren Huizen 11-03-1814

overleden Huizen 07-01-1857

Evenals zijn vader werd Jan rietdekker. Al zijn kinderen werden geboren in het huis Ondereinde nr. 108. Zijn vrouw stierf daar ook. Hijzelf stierf in 1876 in het huis Ondereinde nr.360. Uit zijn huwelijk met Fijtje Visser zijn elf kinderen geboren: zeven zonen en vier dochters. Vier zonen zijn jong gestorven. Zoon Jan (1854-1889) werd rietdekker en bleef ongehuwd.

Zoon Hendrik (1845-1923) werd rietdekker; hij nam het bedrijf van zijn vader over op Valkenaar nr. 108. Hij bleef daar zijn hele

Isak Jongerden (1903-1980) gefotografeerd in 1926

Isak Jongerden als rietdekker in actie met zijn zoons Arent en Gerrit

leven wonen.

Zijn vrouw was Marritje Korlaar (1849-1919) uit Bunschoten.

We vervolgen de lijn met de 2e zoon van Jan Jongerden en Fijtje Visser:

VI

Reijer Jongerden

geboren Huizen 09-04-1839

overleden Eemnes 30-12-1914

trouwt Huizen 20-05-1866

Willemina Josina Keijer

geboren Huizen 07-09-1839

overleden Eemnes 01-02-1929

Ook Reijer werd weer rietdekker van beroep. Na zijn huwelijk woonde hij met zijn gezin nog ongeveer drie jaar in Huizen in een woning aan de Eng nr. 95. Van $\pm$ 1869 tot $\pm$ 1875 woonde

het gezin in Soest. Reijer vestigde zich daar aan de Zwarteweg in de Kerkebuurt en begon daar een eigen rietdekkersbedrijfje. Hij hield het er niet lang uit. Rond 1875 woont hij met zijn gezin weer in Huizen op het adres Ondereinde 101. Na zo'n jaar of tien vertrok hij definitief uit Huizen, volgens zeggen omdat hij daar zo'n enorme concurrentie ondervond. Op 9 juni 1885 vestigde Reijer zich met zijn gezin in Eemnes. Ze betrokken de woning Kerkstraat 24. Dit is het meest westelijke deel van het pand bij de Nederlands Hervormde kerk. Achter de woning was plaats voor de rietopslag. Als rietdekker werkte Reijer vooral aan boerderijen in Eemnes.

Uit het huwelijk van Reijer Jongerden en Willemina Josina Keijer zijn zeven kinderen geboren: 4 zonen en 3 dochters:

VI.1

Jan Jongerden

geboren Huizen

19-05-1867

Rietdekken op het pand Laarderweg 3 van de familie Van Hamersveld.

Vlnr: Isak Jongerden (1903-1980) Arent Jongerden (geb. 1910) Vader Jacob Jongerden (1874-1937) Jan Gosen Dop staat op de steiger.

Gezin Jongerden:

staand achter vlnr: Jaap-Greet-Gert

zittend vlnr moeder Aleida van Rouwendaal-Nelly-Lida-vaderIsak Jongerden

voor zittend: Arent + hond Moortje

Foto gemaakt 3-9-1949

overleden Assen 24-10-1957

trouwt (1) Eemnes 10-02-1893

Marritje Scherpenzeel (1862-1899)

trouwt (2) Eemnes 20-10-1899

Annetje Janssen (1869-1944)

Annetje was weduwe van Melis van Rijn.

Jan was aanvankelijk ook rietdekker. Hij heeft met zijn gezin o.a. in de oude school gewoond in Eemnes-Binnen. Uit het eerste huwelijk van Jan zijn vijf kinderen geboren. Uit het tweede huwelijk zijn geen kinderen bekend. Op 5 november 1901 verhuisde het gezin van Eemnes naar Hilversum. Daar kreeg Jan een baan bij de gemeente. Zijn tweede vrouw stierf in 1944 en niet lang daarna (27-02-1946) verhuisde hij naar Assen. Daar overleed hij in 1957.

VI.2 Dochter Johanna, geboren te Soest in 1870, is jong gestorven.

VI.3+4 In 1873 werd er in Soest een tweeling geboren. Zoon Jacob is jong gestorven. Dat was niet het geval met tweelingzus:

Johanna (Naatje) Jongerden

geboren Soest 01-03-1873

overleden Amsterdam 04-09-1956

trouwt Hilversum 06-05-1896

Gerrit Hovius (1861-1937)

Naatje woonde met haar gezin na haar huwelijk nog korte tijd in Hilversum. Op 8 december 1897 verhuisde de familie voorgoed naar Amsterdam. Uit het huwelijk van Naatje en Gerrit Hovius zijn 4 zonen en 2 dochters geboren.

Gezin van Isak Jongerden maakt muziek.

V.l.n.r.: Arent (geb.1942) Jaap (geb. 1935) Gerrit (geb. 1931) Vader Isak

Isak Jongerden in functie voor een begrafenis. Hij staat voor de fietsenmakerij van Goos Hagen- later Siem Nagel

VI.5 **Fijtje Jongerden**

geboren Huizen 05-04-1879

overleden Huizen 26-05-1961

trouwt Eemnes 07-08-1903

Aart Dekker (1875-1948)

Aart kwam uit Eemnes en was een zoon van Piet Dekker, die op Kerkstraat 15 woonde. Aart en Fijtje waren dus bijna burens. Na hun huwelijk woonden ze eerst op Laarderweg 38. Later woonden ze te Huizen op het adres Ondereinde 101.

VI.6 **Hendrik Jongerden**

geboren Huizen 18-12-1881

overleden Hilversum 27-04-1967

trouwt Eemnes 21-11-1902

Cornelia Kuiper (1883-1953)

Hendrik en Cornelia waren directe buren van elkaar. Ze woonden in hetzelfde pand. Hendrik op nr. 24 en Cornelia op nr. 22. Hendrik werd huisschilder van beroep. Tot 1925 woonde hij met zijn gezin in Eemnes. Daarna verhuisde de familie voor een jaar naar Blaricum en vanaf 19 november 1926 werd Baarn de definitieve woonplaats.

De rietdekkerslijn in Eemnes gaat verder met een andere zoon van Reijer Jongerden en Wilhelmina Keijer:

VII

Jacob Jongerden

geboren Soest 24-07-1874

overleden Eemnes 20-02-1937

trouwt Eemnes 02-06-1899

Nelletje Vlug

geboren Eemnes 24-01-1879

Aleida Jongerden-van Rouwendaal met enkele kleinkinderen. Op de achtergrond haar woning Laarderweg 53 (later 77)

Ook Jacob werd weer rietdekker van beroep. Na zijn huwelijk ging hij inwonen bij zijn vrouw Nelletje Vlug. Haar ouderlijk huis stond op de hoek van de Streefoordlaan en Laarderweg (nu Laarderweg 77- vroeger Laarderweg 53/Streefoordlaan 2).

Izak Vlug, de vader van Nelletje, had dit huis laten bouwen halverwege de 19e eeuw. Na zijn dood hertrouwde zijn vrouw met Arent Herder.

Toen Jacob daar in 1899 zijn rietdekkersbedrijf begon, bestond de Streefoordlaan nog niet! Jacob werkte veel in Bunschoten waar hij vooral veel hooibergen ging dekken. Op maandagmorgen ging hij dan lopend richting Bunschoten. Hij liep langs de Eemnesser Vaart. Bij de Eem kon hij zich over laten zetten met een bootje. Hij werkte in Bunschoten tot woensdagavond. Hij sliep dan bij boeren. Bij een goede klant verdiende hij 17 cent per uur, bij een beetje minder goede klant 16 cent per uur. Hij maakte soms weken van 80 à 90 uur. Daarom zeiden ze daar in Bunschoten: "Die kerel wordt schat-en schatrijk!"

In 1912 kocht Jacob zijn eerste fiets en vanaf dat moment ging hij op de fiets naar zijn werk. Na 1918 ging het rietdekkerswerk veranderen. Er kwam veel meer villabouw in de omgeving en veel villa's moesten worden voorzien van rieten kappen. Zodoende ging Jacob met zijn beide zonen meer werken in het Gooi. Jacob Jongerden is tot zijn dood actief gebleven als rietdekker. Uit zijn huwelijk met Nelletje Vlug zijn eerst twee doodgeboren kinderen voortgekomen. Daarna zijn er nog drie zoons geboren. Zoon Reijer (1905-1912) is jong gestorven. Het rietdekkersbedrijf is voortgezet door de twee andere zonen. De oudste was:

VIII.1

Isak Jongerden

geboren Eemnes 06-06-1903

overleden Eemnes 11-07-1980

Isak Jongerden (1903-1980) in actie als rietdekker. Foto uit 1975

trouwt Eemnes 24-05-1928

Aleida van Rouwendaal

geboren Soest 30-07-1903

overleden Soest 11-06-1995

Isak bracht zijn schooltijd door op de Bijbelschool aan de Laarderweg. Toen hij van school kwam ging hij volgens de familietraditie bij zijn vader in de leer om rietdekker te worden.

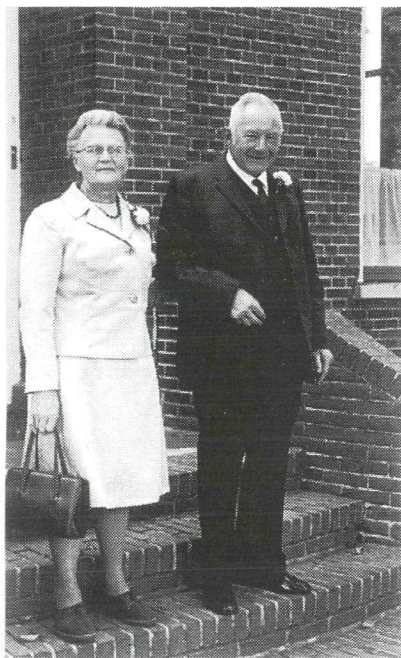
Isak trouwde in 1928 met Aleida van Rouwendaal uit Soest, een dochter van Gart de Bakker, zoals hij genoemd werd. Aleida wilde in haar jonge jaren niet bij een boer gaan werken. Ze koos ervoor om bij deftige mensen in villa's in Baarn te gaan werken. Van maandag tot zaterdag deed ze daar haar werk; alleen in het weekend kwam ze thuis. Isak had zijn vrouw leren kennen via Jacob Breunese, die getrouwd was met Jannetje van Rouwendaal, een oudere zus van Aleida.

Na hun huwelijk ging het paar in de noordwesthoek van het ouderlijk huis op Laarderweg 53 (nu 77) wonen. Op 19 juli 1928, twee maanden na de bruiloft was het meteen raak. Een grote rietbrand trof de rietopslag ten zuiden van hun woning.

In 1929 kwam ook broer Arent in het familiebedrijf werken. Na de dood van vader Jacob in 1937 gingen de beide broers met het bedrijf verder. Arent en zijn vrouw woonden in het zuidelijk deel van het huis.

Volgens zijn dochter Greet was Isak een goed vakman. Hij had altijd veel werk- vooral aan villa's. Het was ook smerig werk. Vooral bij mooi weer werd er veel gezweet. Na afbraak kwamen de mannen altijd als Zwarte Pieten onherkenbaar thuis. Ze moesten dan eerst in de schuur uitpakken en wassen.

Naast het echte rietdekkerswerk deden de broers nog van alles.

Aleida van Rouwendaal (1903-1995) en haar man Isak Jongerden (1903-1980)

Ten westen van hun huis stond een grote schuur. Daar waren ze vooral in de winter actief. Ze maakten er veel rietmatten. Er stond een grote rol met een doorsnee van ongeveer één meter. Er gingen touwen om heen en er werden bosjes riet op vastgebonden. Zo werden er rietmatten van allerlei formaat vervaardigd, zelfs wel van 3 meter hoog! Volgens dochter Greet was het altijd gezellig in die schuur met de kachel aan.

De broers konden ook goed hout bewerken en timmeren. Isak had tekenen en meetkunde geleerd van Jan Nagtegaal, een goede timmerman in Eemnes. De broers maakten ook zelf hun gereedschap: houten dakstoeltjes, dekspanen, houten haken, pennen en steigerdelen.

In de Tweede Wereldoorlog ging Isak zich toeleggen op het klompen maken. Daar werd hij heel handig in. Op de fiets ging hij helemaal naar Oldenbroek en ruilde daar zijn klompen voor eten. Hij heeft nog heel lang klompen gemaakt.

In augustus 1946 brandde de houten schuur ten westen van het huis af. Er werd daarna een nieuwe stenen schuur gebouwd maar die kwam meer van de weg af te staan.

Isak heeft tot 1953 samengewerkt met zijn broer Arent. Laatstgenoemde nam in dat jaar een familiebedrijf in Huizen over. In 1957 verhuisde Arent ook naar Huizen. Vanaf dat moment kon Isak ook geen rietopslag meer bij huis hebben. Jarenlang had hij daarna zijn rietvoorraad op een terrein naast het huis van Bart Bos (Laarderweg 93- in die tijd Laarderweg 67). Nog weer later had Isak zijn rietvoorraad bij Steven van Laar (Meentweg 11).

In 1961 verlieten Isak en zijn gezin het huis op Laarderweg 53 waar sinds 1899 het familierietdekkersbedrijf gevestigd was geweest. Het gezin ging toen wonen op Veldweg 45.

Een leven lang werkte Isak als rietdekker. Hij maakte veel ontwikkelingen mee. In zijn begintijd ging hij lopend naar het werk. Na enige tijd werd het de fiets met een karretje erachter waarin de gereedschappen vervoerd werden. Het riet werd meestal door een vrachtrijder naar de werkplek gebracht. Dit werd bijvoorbeeld gedaan door Fransen, die een riethandel had en nog heeft aan de Eem of door vrachtrijder De Groot uit Laren.

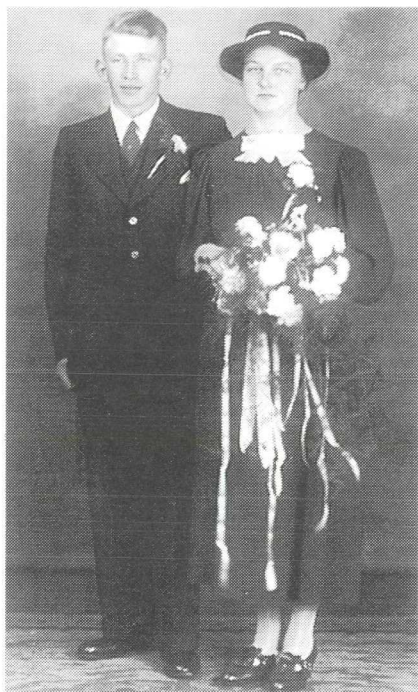
Na de oorlog kreeg Isak een driewielerautootje, een Tempo. Met dat ding is hij zelfs geregeld naar Limburg gereden waar hij in Venray en omgeving werkte in het kader van de Wederopbouw. Hij bleef dan een hele week van huis. Nog weer later kreeg Isak een klein transportwagentje.

Het rietdekkersberoep brengt ook risico's met zich mee. Isak is dan ook diverse keren van het dak gevallen. Eénmaal was hij aan het werk op het rieten dak van de boerderij van Mietje Fokken op Meentweg 109. Plotseling zakte hij door het dak en kwam beneden pardoos in een stoel terecht.

Meestal liep het vallen bij Isak trouwens goed af. Een dokter had eens tegen hem gezegd: als je denkt dat je gaat vallen moet je je als een egel oprollen. En sindsdien ging het goed. Steile daken zijn gevaarlijk! De meeste rietdekkers binden zich bij het werk op zulke daken dan ook meestal vast aan de schoorsteen. Isak vond dat niet nodig! Hij had beslist geen hoogtevrees!

Isak heeft gewerkt tot ± 1977. Toen hij stopte, was hij 74 jaar. Hij was op een gegeven moment aan het werk aan de Eem in Eembrugge. Het waren twee huizen met een kleine ruimte ertussen. Plotseling kreeg hij een duizeling en viel tussen de twee huizen naar beneden. Hij brak bij dit ongeluk zijn heup en dat betekende voor hem het einde van zijn actief rietdekkersleven.

Naast de uitoefening van zijn beroep hield Isak zich ook nog bezig met andere zaken. Muziek was van jongsaf aan zijn grote

Trouwfoto Arent Jongerden (geb. 1910) en Jannetje de Bruin (1911-1998) getrouwd 22 september 1937

hobby. In het begin van de twintiger jaren was hij enige tijd lid van de Zandvereniging "Excelsior" in Eemnes. Blijkbaar hield hij toch meer van muziek maken. Al jong werd hij lid van de Muziekvereniging "Eensgezindheid" in Blaricum en later van "De Eendracht" in Eemnes. Lange tijd speeld hij tuba en later bas. Na de oorlog sloot hij zich aan bij de Muziekvereniging "Eemnes" die tot in de vijftiger jaren heeft bestaan. Greet Jongerden herinnert zich nog hoe op zondagmiddag in de kleine voorkamer van het huis Laarderweg 53 geoefend werd. Door 4 à 5 man familie werd er dan heel wat geluid geproduceerd. Als er eind jaren veertig een Eemnesser jongen thuiskwam, die als militair in Indië geweest was, dan werd hij ingehaald met de muziekvereniging. Ook de ouden van dagen werden na hun jaarlijkse uitstapje op muziek onthaald. Isak was een heel trouw

lid van de Muziekvereniging Eemnes. Toen deze groep stopte, zette hij ook een punt achter zijn muzikale activiteiten.

Lange tijd was Isak Jongerden ook lid van de Vrijwillige Brandweer in Eemnes. Vóór Bep de Bruijn is hij ook enige tijd commandant geweest. Bij hem thuis was Brandpost nr. 4. Er was aanvankelijk een kastje met brandweerslangen en spuitstukken. Dat is later uitgebreid tot een hoekje in de loods: daar stond een slangenwagen.

Volgens zijn dochter Greet was Isak een trouw brandweerman. Soms kwam hij echter te laat! Dat was als hij 's nachts de telefoon niet hoorde. In die gevallen nam Greet de telefoon aan. Isak was niet wakker te krijgen! Voordat hij naar de brand ging, moest hij eerst een snee brood eten.

Uit het huwelijk van Isak Jongerden en Aleida van Rouwendaal zijn zes kinderen geboren

1. Nelly, geboren 1929
trouwt Eemnes 16 april 1951
Gerrit van Essen (Meentweg 51)
Ze gingen in Aalsmeer wonen.
2. Gerrit, geboren 1931
trouwt Blaricum 13 mei 1962
Gerdien de Gooijer
Gerrit werd ook rietdekker. Eerst werkte hij bij zijn vader. In 1960 verhuisde hij naar Blaricum waar hij een eigen rietdekkersbedrijf is begonnen.
Zijn zoon René Jongerden heeft het rietdekkersvak weer overgenomen. Hij heeft momenteel een bedrijf in Hilversum.
3. Jacob, geboren 1935

trouwt Eemnes 5 oktober 1956
Nelly Volwerk (dcohter van politieman M. Volwerk).
Jaap volgende een opleiding in de metaalrichting en
werkte enige tijd in een carrosseriebedrijf. Vervolgens
werd hij beroepsmilitair. Hij woont met zijn gezin in

Ede.

4. Margaretha (Greet), geboren 1937
trouwt Eemnes 6 april 1960
Frederik (Fiek) Schotsman (1936-1993)
Ze woonden met hun gezin op Laarderweg 68, de
Maalderij en Korenschoof 5 in Eemnes.
5. Arent, geboren 1942
trouwt Amersfoort 6 mei 1966
A. (Lida) Velthuisen.
Arent werd ook rietdekker. Aanvankelijk werkte hij ook
bij zijn vader maar hij wilde de wijde wereld in! Hij heeft
enige tijd als rietdekker door Frankrijk rondgezworven.
Hij stond dan met zijn caravan op de plaats van het
karwei. Jan en Eddy van IJken brachten riet voor hem
naar Frankrijk. Toen zijn oudste dochter naar school
moest, is Arent met zijn gezin teruggekomen naar
Nederland. Hij begon toen een rietdekkersbedrijf in
Sleeuwijk bij Gorcum. Hij is nog vaak te zien in deze
contreien, omdat hij veel samenwerkt met Tijs Blom.
Arent is altijd muzikaal geweest. Bekend is zijn
verbondenheid met het Eemnesser Muziekgezelschap
Gaos, waarbij hij de grote toeter speelt.
6. Aleida, geboren 1945
trouwt Eemnes 8 oktober 1971
W.W.G. (Wasiel) Steitner
Dit echtpaar woont in Soest.

De jongste zoon van Jacob Jongerden en Nelletje Vlug was:

VIII.2

Arent Jongerden

geboren Eemnes 18-07-1910

trouwt Eemnes 22-09-1937

Jannetje de Bruin

geboren Eemnes 28-04-1911

overleden 02-08-1998

Toen Arent in 1923 van de Lagere School kwam, wilde zijn vader niet dat hij rietdekker werd. Hij ging werken bij Drukkerij Van Wijland in Laren, toen nog aan de Nieuweweg. Daar verdiende hij f 1,50 per week. Hij is daar in januari 1924 gaan werken en in juli was hij al weer vertrokken. Hij leerde het vak niet; hij moest alleen maar persen schoonmaken en boodschappen doen. Arent stapte over naar drukkerij Dekker aan de Ruitersweg in Hilversum. Daar verdiende hij meteen 5 gulden in de week. Hier leerde hij ook letterzetten. Na twee jaar zocht hij het wat dichterbij huis. In 1926 ging hij werken bij drukkerij "Gooiershove" op Laarderweg 136 in Eemnes. De drukkerij was van Johannes van Hengel, die in het pand ernaast op Laarderweg 138 een ESPERANTO-drukkerij had. Van Hengel was een bijzonder man. Hij heeft nog enige tijd de "Eemnesser Courant" uitgegeven. Ook heeft hij voor korte tijd in een primitief huisje in het bouwland gewoond, daar waar nu ongeveer Manege Schildknecht is. Arent Jongerden heeft veel geleerd van Van Hengel o.a. drukken op de snelpers. Na twee jaar was het echter afgelopen. De drukkerij van Van Hengel ging in 1928 failliet.

Vervolgens heeft Arent nog één jaar gewerkt bij Drukkerij De Roos in Hilversum. Sjoerd de Roos heeft nog in Eemnes gewoond op Streefoordlaan 46. Daar was hij ook al actief als drukker. Toen hij naar Hilversum verhuisde, ging Arent mee. De Roos was een goed vakman en hij leerde Arent veel. Na een jaar had hij echter geen geld meer. Het was immers crisistijd!

Arent stapte naar zijn vader en vroeg of die werk voor hem had. Vanaf dat moment was Arent rietdekker. Hij heeft het vak echt van zijn vader geleerd en die heeft het hem heel goed geleerd.

In die oude tijd werd het riet hier meestal aangevoerd door schipper Frantsen. Het riet kwam meestal uit Friesland of de Kop van Overijssel. Het beste riet kwam uit het land van Kalenberg, alhoewel uit de Naardermeer ook prima kwaliteit afkomstig was. Schipper Otto Frantsen had vaak zijn ruim vol turf en daar bovenop vervoerde hij riet. Als de familie Jongerden vroeger in de winter niet kon werken in verband met de weerstandigheden, dan werden er takkenbossen gemaakt, die verkocht werden aan de bakkers om de ovens te stoken. Men kreeg toen vier cent voor een takkenbos!

Arent Jongerden heeft zijn beroep altijd met plezier uitgeoefend.

Rietdekker Arent Jongerden (geb. 1910) bij de overkapping van een rietput. Ontwerp en uitvoering zijn van Arent Jongerden zelf.

Hij noemt het een ingewikkeld beroep, vooral als er dakkapellen gedekt moesten worden.

Arent Jongerden heeft tot 1953 samengewerkt met zijn broer Isak. Toen nam hij in Huizen het rietdekkersbedrijf over van Hendrik Jongerden, een neef van zijn vader die in Huizen Hein Dekker werd genoemd. Het bedrijf liep goed. Juist in die tijd moesten veel villa's, die gebouwd waren in de periode tussen 1920 en 1930 gerepareerd worden. Arent is gestopt met zijn bedrijf in 1974. In 1988 heeft hij zich met zijn vrouw opnieuw in Eemnes gevestigd (Torenzicht 67). Het echtpaar heeft geen kinderen gekregen.

Arent kan uit eigen ervaring vertellen, dat het beroep van rietdekker niet altijd zonder risico is. Op een keer - het was 1 april- was hij bezig met het dekken van een villa aan de Vliegheiweg in Huizen. Hij stond op een ladder, die tegen de goot steunde, op 6 meter hoogte. Plotseling kwam er een windstoot, Arent viel van de ladder en kwam op een aanbouw tje terecht. Voor de 3e maal in zijn beroepsuitoefening liep hij een hersenschudding op. Ditmaal had hij er ook een gekneusde nek wervel bij. Het heeft toen nog een hele tijd geduurd voordat hij weer aan het werk was.

Evenals zijn broer Isak is Arent ook actief geweest in de muziekbeoefening. Ook hij heeft meegespeeld bij de Muziekvereniging Eemnes. Ook heeft Arent 25 jaren lang meegeholpen met de Vrijwillige Brandweer in Eemnes.

Arent Jongerden is ook actief geweest in het verzet in de Tweede Wereldoorlog. Hij is lid geweest van de Binnenlandse Strijdkrachten en heeft bij de Reservepolitie gediend. Voor deze activiteiten heeft hij enkele onderscheidingen gekregen o.a. het Verzetskruis.

Tot zover deze korte historie van de familie Jongerden in Huizen en Eemnes.

Bij het samenstellen van dit artikel hebben we veel medewerking ondervonden van mevrouw Greet Schotsman-Jongerden en de heer Arent Jongerden van Torenzicht 67. De heer P. Wiersma uit Hilversum heeft ons geholpen aan de oudste gegevens van de familie Jongerden; het betreft hier de gegevens uit de gemeente Huizen. We willen ze mensen hartelijk bedanken voor hun medewerking.

Voor aanvullingen, op- en aanmerkingen bij dit artikel kunt u terecht bij de samenstellers:

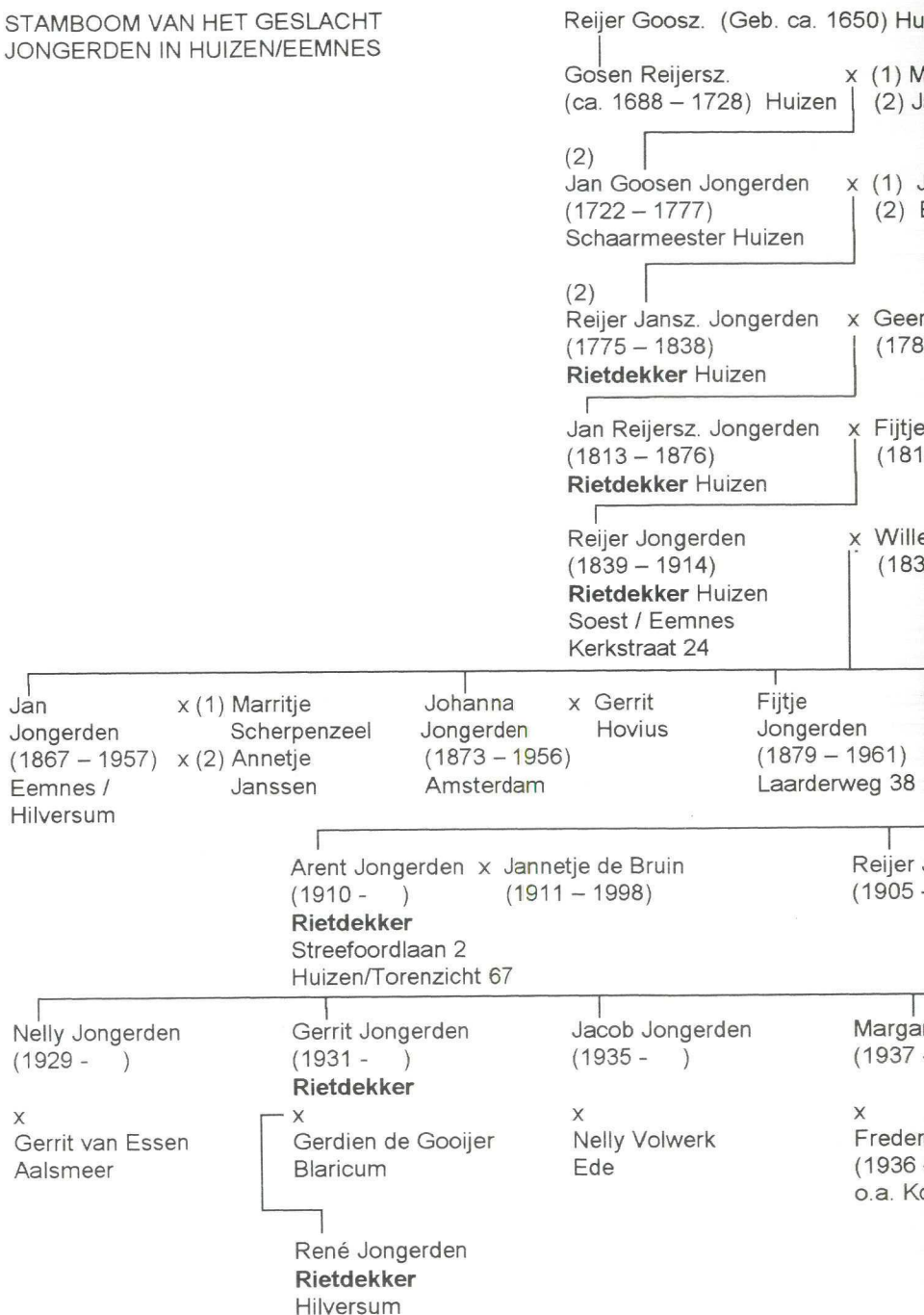
Henk van Hees
Kerkstraat 15
3755 CK Eemnes
035-538 9849

en Bertie van Wijk-Blom
Raadhuislaan 39
3755 HA Eemnes
0354-531 4689

Woning familie Jongerden Laarderweg 53 /Streefoordlaan 2. Genomen rond 1937 zittend in kruiwagen Jacob Jongerden en Goos Hagen

STAMBOOM VAN HET GESLACHT
JONGERDEN IN HUIZEN/EEMNES

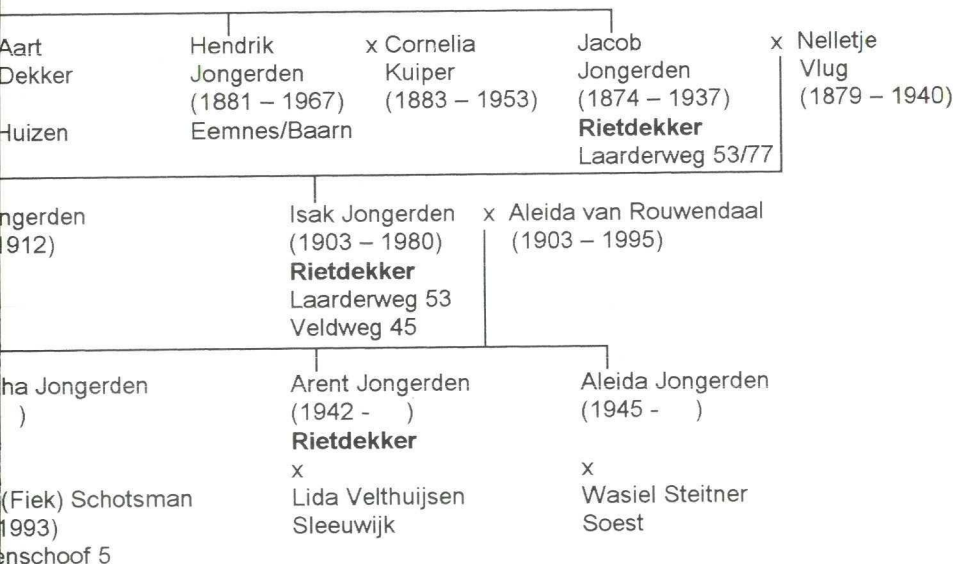
en
je Klaess (ca. 1690 – 1717)
netien Dirks

obbe Jans Meijers
sseltje Hendriks Zwart

Teunis Molenaar
- 1841)

Hendriks Visser
- 1857)

ina Josina Keijer
- 1929)

Wakkerendijk 178 en de familie Van Klooster

Wakkerendijk 178 is één van de oudste boerderijen van Eemnes. Op de versierde uiteinden van de bint in de grote woonkamer lezen we 1661 en WL. Naar men zegt zijn dit het bouwjaar van het pand en de initialen van de opdrachtgever. Wie de opdrachtgever was weten we verder niet, want de archieven van Eemnes geven pas vanaf 1702 een redelijk volledige opgave van eigenaren.

Op zaterdagmiddag 10 oktober gingen Marijcke Beel en Rom van der Schaaf op theevisie bij de huidige eigenaren / bewoners om wat meer te weten te komen van dit pand en van de bewoners. De boerderij is geregistreerd op de lijst van Rijksmonumenten.

Bewoners nu en kort geleden

Gedurende de laatste ongeveer 80 jaar wonen er op Wakkerendijk 178 drie generaties Van Klooster. We werden ontvangen door Henk van Klooster; geboren in 1966. Hij is een jonge veehouder, die als oudste zoon de boerderij heeft overgenomen van zijn ouders. Henk's partner Miriam Post zorgde tijdens het gesprek voor de thee. Op 20 november 1998 zijn Henk en Miriam getrouwd. Zij bewonen reeds enige tijd het middengedeelte van de boerderij. Aan de voorzijde wonen Henk's zuster Arda van Klooster en haar man Raoul Vercoelen. Gedurende de laatste ruim acht jaar hebben zij met vereende krachten heel wat verbouwd en opgeknapt. B&W van Eemnes gaven daartoe toestemming op 22 augustus 1991. Het werk is nog lang niet af, maar tussen de oude muren en onder het oude dak zijn al twee heel aardige woningen ontstaan. Beide voorzien van modern comfort. Om het geheel in stijl te verbouwen hebben de bewoners hulp gehad van vader Vercoelen, die architect was in Reuver; een dorp tussen Venlo en Roermond.

Foto 1: De voorgevel is bijzonder. Deze heeft niet het stoere rechtlijnige uiterlijk, dat het kenmerk is van veel boerderijen in Eemnes, maar het is een gevel met meer versiering. Het Monumenten Inventarisatie Project van provincie Utrecht schreef in het in 1992 uitgegeven rapport: stijl renaissance, manierisme. Bij de laatste verbouwing is de dakkapel geplaatst en is de schoorsteen gewijzigd.

Tot in 1997 woonde moeder Greet van Klooster – van 't Klooster ook in de boerderij. Vader Gijs van Klooster is al in 1990 overleden. Volgens Henk heeft zijn vader altijd hard moeten werken. Zijn grootmoeder Gerarda van Klooster – Staal (Gerritje) trad streng op ten aanzien van de kinderen. Op de boerderij was in haar ogen altijd nog wel iets nuttigs te doen, zodat Gijs eigenlijk geen moment rust kreeg voor zichzelf. Zelfs in de avonden werd hij aan het werk gezet. Vader Gijs was de oudste zoon uit het gezin van 12 kinderen (9 dochters en tenslotte nog 3 zoons). Pas op latere leeftijd kreeg hij wat meer tijd voor zichzelf. Toen hij trouwde was hij al 49 jaar. Moeder Greet kwam uit Hoogland. Zij stamt af van een tak Van 't Klooster die geen directe verbinding heeft met de andere Van 't Kloosters in Eemnes. Moeder Greet woont nu in de Bongerd in

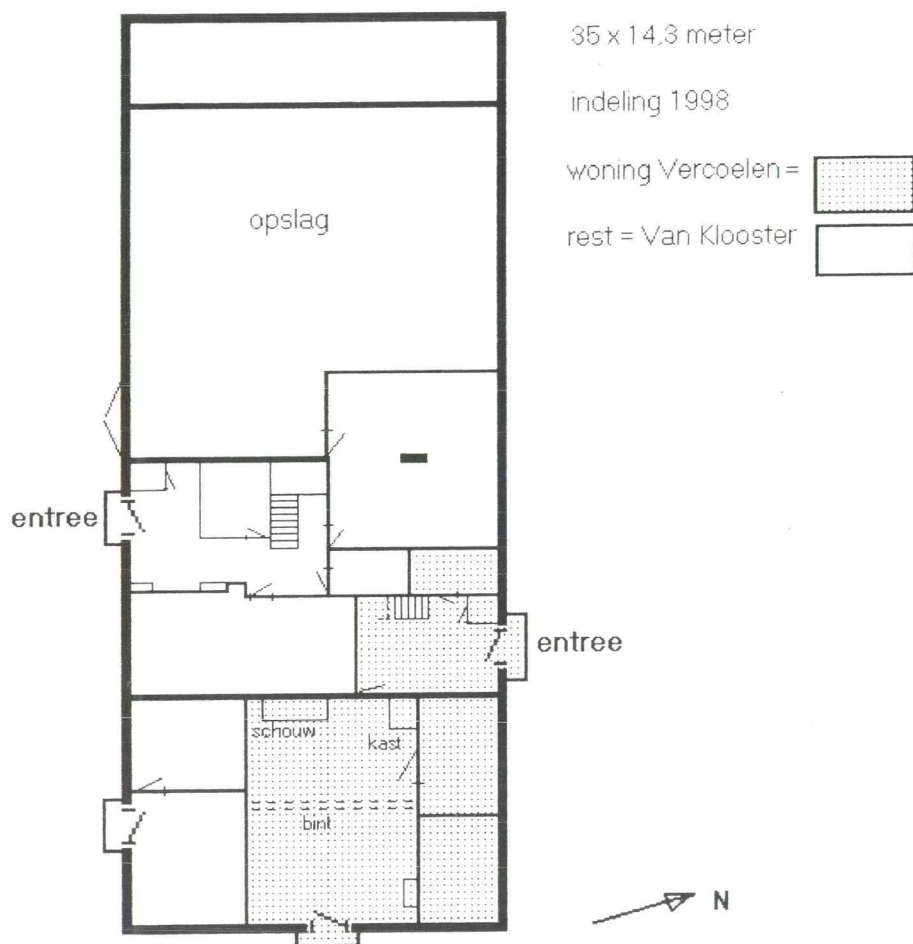
de Jonkheer Roßlaan en komt nog regelmatig op de boerderij; onder andere om bij Arda op kleindochter Femke Vercoelen te passen.

Tot november '97 woonde tante Catrien (zuster van Gijs) in de kamers in de zuid-oosthoek van het pand. Die kamers hadden een eigen ingang in de zuidgevel. Eerst woonde zij er samen met een andere zuster van Gijs, tante Jans, die leed aan een chronische ziekte en er lange tijd werd verzorgd door Catrien. Jans is overleden in 1962. Catrien woont nu in Johanneshove in Laren.

Het pand en de verbouwingen

Vergeleken met andere boerderijen in Eemnes, van het gebruikelijke type langhuis, heeft Wakkerendijk 178 forse afmetingen. De buiten maten zijn: lengte 35 m, breedte 14,3 m en hoogte 9,3 m (bij het voorhuis) tot 8,0 m (bij de deel). Deze boerderij is een mooi voorbeeld van een Rijksmonument, waarvan de indeling geschikt is gemaakt voor comfortabel modern wonen, terwijl tevens het gebruik voor de veehouderij behouden blijft.

In 1943 is er een tamelijk ingrijpende verbouwing geweest. Toen werd de zuidgevel grotendeels vernieuwd. Daarbij werd ook de indeling van het woongedeelte aangepast. Toch was de keuken van moeder Greet nog lange tijd op de deel, als het ware tussen de koeien. Ongeveer in 1980 is het kookgedeelte afgescheiden van de deel. In enkele kamers had men lange tijd oliekachels en later gaskachels. Maar nu worden er andere eisen gesteld en is er meer mogelijk. De huidige bewoners hebben een meerjarenplan voor verbouwing. Als je nu binnen komt, betreed je een hal met een mooie nieuwe stralende tegelvloer. Dit geldt zowel voor het middenhuis van Henk en Miriam (deur in zuidgevel), als voor het voorhuis van Arda en Raoul (deur in noordgevel). In de middenwoning van Henk en Miriam is de

indeling van de kamers grotendeels nieuw ten opzichte van de vroegere situatie. De woning aan de voorkant, van Arda en Raoul, toont nog veel van het vroegere voorhuis. Enkele opvallende punten bespreken we hier kort.

- De voorgevel (zie foto nr 1) heeft lang geleden een andere indeling van de ramen gekregen. Volgens schatting van het Monumenten Inventarisatie Project is dit gebeurd tussen 1800 en 1850. Later vertellen we iets meer over de kopjes,

die als versiering van de boogjes boven de vroegere ramen zijn aangebracht. De opkamer bevond zich achter het rechter raam. Nu is de opkamer als vide bij de woonkamer getrokken.

- De grote ramen boven maakten de zolderruimte erg geschikt als slaapkamer voor de grote families die er woonden, zoals ook het grote gezin van Hendrik van Klooster en Gerarda Staal met 12 kinderen. Er waren vroeger in de grote ruimte tussen de voorgevel en de brandmuur veel bedsteden; langs de noord- en zuidgevel. Henk herinnert zich ook nog, dat zijn vader Gijs ruim twintig jaar geleden letterlijk door de vloer van de zolderruimte zakte. Gelukkig kwam hij beneden op een bed terecht. Nu zijn er aan de voorkant

Foto 2: In de noord-westhoek van de grote voorkamer staat de eikenhouten ombouw met ribprofiel, waarachter vroeger de trap en nu een kast. De bint toont aan de uiteinden het jaar van de bouw 1661 en de initialen van de opdrachtgever WL, waarvan een close-up hierbij is afgedrukt.

boven twee slaapkamers.

- De trap naar boven was vroeger in de grote woonkamer en had een eikenhouten ombouw met ribprofiel (foto nr 2). Nu zit er een kast achter de ombouw. De trap naar boven is nu in de hal. Betimmering met een zelfde profiel is nog op enkele plaatsen in het huis is te zien. Ook op foto nr 6 van omstreeks 1910 zie je dat ribprofiel op de voordeur. Foto nr 6 laat verder zien, dat het kozijn van de voordeur toen erg verwaarloosd was.
- De bewerkte bint in het midden van de voorkamer heeft aan de zuidkant het opschrift 1661 en aan de noordkant WL (foto nr 2).
- Van de vroegere schouw in de grote voorkamer is alleen de kap over gebleven. Deze heeft als omlijsting nog een originele in “kwabstijl” bewerkte balk (foto nr 3).
- De kelder, achter het kleine raampje rechts in de voorgevel, ligt in de noordoost hoek. De kelder heeft nog de originele pekelbak, waarin vroeger het vlees werd geconserveerd. Het is een gemetselde stenen bak van 160 x 65 cm met een diepte van 10 cm; ongeveer 40 cm boven de vloer van rode plavuizen (foto nr 4).
- Zoals meer boerderijen aan de Wakkerendijk, is ook deze naar achteren gezakt. Bij de laatste verbouwingen merkte men dat de brandmuur, die achter het voorhuis staat, aan de bovenzijde wel 70 cm uit het lood stond. Daarom zijn in 1991 de schoorsteen en een deel van de brandmuur gesloopt en vernieuwd.

Wat er over is van de deel van de boerderij is nu opslagplaats voor groot materiaal. De grote inrijddeuren in de zuidgevel hebben daarvoor nog een nuttige functie. Aan de vloer zie je nog dat vroeger op de deel de koeien op de gebruikelijke manier stonden; langs de zijkanten, met de kop naar de open ruimte in het midden. Henk herinnert zich nog, dat waar nu de hal is de deel begon en dat zijn moeder kookte op de deel, waar ook de

Foto 3: De omlijsting van de schouw heeft een in "kwabstijl" bewerkte balk. In de kamer staat een oude kussenkast met dezelfde figuren in het hout. De tegels zijn nieuw aangebracht.

koeien stonden. Het vee staat sedert 1991 in een los gebouwde ligboxenstal, ver achter de boerderij. Door de strengere milieuwetgeving werd de nieuwe stal noodzakelijk, maar het heeft ook geleid tot een betere moderne bedrijfsvoering. De vroeger gebruikelijke kleine stalraampjes zijn al jaren geleden vervangen door grotere ramen, om meer licht in de stal te krijgen. Dat werd toen geëist door de keuring voor het "melkpredikaat".

In het rapport van het Monumenten Inventarisatie Project staat, dat er in 1990 hooibergen waren, waarvan 1 met houten standers. Om plaats te maken voor de ligboxenstal, is in 1991 de hooiberg met houten standers echter gesloopt en is de hooiberg met ijzeren standers verplaatst.

De boerderij heeft door de jaren heen verschillende namen gehad, maar nu wordt geen naam gevoerd. Het archief van de Gemeente Eemnes geeft voor het begin van de achttiende eeuw “gelegen in het Pettenerf”. Toen was de familie Pet de eigenaar. In het begin van de twintigste eeuw werd de naam “De Eendracht” gevoerd. Op het hek stond toen “Eendracht maakt macht”.

Veel verschillende typen bakstenen

Naar aanleiding van de vermelding van IJsselsteentjes en Waalsteentjes in het rapport van het Monumenten Inventarisatie Project, hebben we de Eemnesser specialist en leverancier Jan van IJken gevraagd om de gebruikte typen bakstenen te determineren. Hier volgt het resultaat.

- De noordzijde is het best bewaard gebleven. Mogelijk staat hier nog de oorspronkelijke muur. Doordat er geen zon op schijnt en deze kant zelden nat wordt door regen, gaat de verwerking hier langzaam. De muur van de stal en een groot deel van het voorhuis zijn van de zachte gele steen “Friese appelbloesem” van het Rijnformaat 18 x 4 cm. Dit type werd gedurende een lange periode gebakken; van ongeveer 1600 – 1850. Het was een goedkope steen, die vooral veel is gebruikt in het noorden van het land en in de kop van Noord-Holland. Het trasraam is van harde donkergrijze steen. Voor het grootste deel van de muur is het tras van het “dikke Vechtformaat” van 22 x 4,5 cm. Bij het voorste deel van het voorhuis, naast de kelder, is het tras ook van harde grijze steen, maar hier van het kleinere gewone “Vechtformaat” van 22 x 4 cm. Het achterste deel van het voorhuis heeft voor de bovenste lagen van het tras rode steen van Rijnformaat (18 x 4 cm).
- De voorgevel is duidelijk een aantal malen hersteld. Bij één van die acties is het meest linkse kozijn vervallen en het tweede raam is verplaatst. De sierboog boven het vroegere

linker kozijn is toen waarschijnlijk opnieuw gemetseld. Ook de sierboog boven de voordeur lijkt ooit opnieuw gemetseld. Bij herstel en aanpassing heeft men kennelijk iets afwijkende stenen moeten gebruiken, hoewel ook delen met de oorspronkelijke soorten opnieuw zijn gemetseld. Het meest gebruikt zijn stenen van het rode Rijnformaat, van 18 x 4 cm. Links en boven de voordeur is het Dordsche formaat van 19 x 4,5 cm gebruikt. De stenen van het Dordsche formaat lijken later aangebracht dan die van het Rijnformaat, maar zij kunnen ouder zijn dan het Rijnformaat, want zij werden gebakken van ongeveer 1550 – 1800. Origineel lijkt het stuk muur rond en boven het raam direct links van de voordeur.

- Het achterste deel van de boerderij, de vroegere stal voor jongvee, varkens en stieren, is gemaakt van nieuwere stenen. De noordmuur is van rode handvorm stenen, die vanaf

Foto 4: De kelder heeft nog de originele pekelbak, waarin vroeger het vlees werd geconserveerd. Het is een gemetselde stenen bak van 160 x 65 cm met een diepte van 10 cm; ongeveer 40 cm boven de vloer van rode plavuizen.

ongeveer 1880 werden gemaakt. De achterzijde van rode machinaal gebakken stenen, zoals die vanaf ongeveer 1910 werden geproduceerd.

- De in het MIP-rapport genoemde IJsselsteentjes (16 x 4 cm) en Waalsteentjes (22 x 5 cm) trof Jan van IJken niet aan.

Het land en het vee

Henk heeft nu 22,5 ha weiland. Daarvan ligt de helft aan de westkant achter de boerderij, tot aan het klaverblad van de A1 en de A27. De andere helft ligt aan de oostkant van de Wakkerendijk, direct tegenover de boerderij. Door de nog lopende ruilverkaveling rond Eemnes (1993 – 2003) is de ligging van het land in de laatste jaren sterk verbeterd. Voor de verkaveling was het totale oppervlak ongeveer even groot, maar het land lag verspreid over vijf verschillende plaatsen. Een deel van het land (6 ha) lag zelfs aan de Meentweg, achter de boerderij van Cees van Beijeren. Vroeger werd ook land gepacht van Bieshaar; zowel aan de Seldenrijkweg (3,5 ha) als aan de Jonge Jaap weg (4,5 ha). Mogelijk was die situatie ontstaan door verdeling van de nalatenschap van familie Bieshaar, die eigenaar was van de boerderij tot aan de komst van Hendrik van Klooster in 1919.

Henk houdt tegenwoordig ongeveer 25 melkkoeien en relatief veel jongvee. De melkkoeien grazen alleen aan de westkant van de Wakkerendijk, zodat zij binnen met de melkmachine kunnen worden gemolken. Het weiland aan de oostkant is voor het jongvee en voor hooi. Jaarlijks wordt een groot deel van het jongvee verkocht. Henk richt zich bij het fokken vooral op de export. In de kamer staat een Personal Computer, die hij gebruikt voor ondersteuning van de bedrijfsvoering.

Nadat Henk's vader Gijs trouwde, is er veel veranderd. Vroeger was er ook wat akkerbouw; vooral aardappelen, op het land vlak bij de Witte Bergen, dat nu achter Rijksweg A27 ligt. Voor eigen gebruik werden er toen ook wat varkens en kippen

Foto 5: De grote voordeur hoort echt bij het karakter van het pand, maar wordt niet meer als normale ingang gebruikt, zoals bij de meeste boerderijen. Vergelijking met foto nr 6 (van omstreeks 1910) toont aan, dat de versiering in het raam boven de voordeur van latere datum is. Vroeger was het een "levensboom". Ook zijn de stoep treden sedertdien vernieuwd en de muur is nu zonder pleisterwerk.

Foto 6: Grietje Hilhorst (1854 – 1922) staat in de deuropening. Zij is de vrouw van Drikus van der Wardt (1861 – 1939; bijnaam "Mik"). Deze foto is misbruikt als nostalgische prentbriefkaart van Laren. Boven de deur is met enige moeite te lezen ANNO B1 1661, dat aangeeft, dat het hier werkelijk Wakkerendijk 178 betreft. Andere bijzonderheden: Deze foto is een kopie van een ansichtkaart van Hans Kleinhoven; met poststempel van 1912. De man met de hooivork is Aart Veldhuizen. Wij nemen aan dat de foto omstreeks 1910 is genomen.

gehouden. Totdat de mechanisatie volledig werd, had Gijs ook enkele paarden, die hij met plezier gebruikte voor het lichte werk.

Grootvader Hendrik van Klooster verdiende met de boerderij onvoldoende voor het grote gezin. Voor extra inkomen ventte hij

zelf melk, waarvoor hij met paard en wagen langs de deuren ging; onder andere in Laren. Hij kwam in 1950 door een ongeluk op de Brink in Laren om het leven, doordat zijn paard met de wagen op hol was geslagen.

Op de grens van Eemnes-Binnen en Eemnes-Buiten

Komende van Baarn is Wakkerendijk 178 de eerste boerderij van Eemnes-Buiten. Het huisnummer was vroeger B1, zoals te zien is op foto nr 6. Tot omstreeks 1930 hadden de huizen van Eemnes-Binnen namelijk A-nummers, terwijl de huizen van Eemnes-Buiten B-nummers hadden. De Heulsloot, die aan de zuidkant van de boerderij loopt, was de grens tussen Eemnes-Binnen en Eemnes-Buiten. Deze heeft nog een belangrijke functie voor de afwatering. Via een duiker wordt water afgevoerd naar de Eempolder, voor een groot deel van het land ten westen van de Wakkerendijk. Dit wordt echter gewijzigd. De afwatering wordt iets verplaatst naar het noorden, ter hoogte van Wakkerendijk 162 en Jonge Jaap weg.

Een legende over de voorgevel en vroegere bewoners

Tijdens de Franse bezetting in 1813 waren er in Eemnes Kozakken gelegerd, om te helpen de Franse troepen uit Naarden te verjagen. Er woonde toen in dit huis een mooie en slimme boerenmeid, die in de kelder aan het werk was. Plotseling verschenen er voor het kelderraam acht Kozakken, die wellustige blikken naar haar wierpen. De meid nodigde hen uit om één voor één door het kelderraam binnen te komen. Zo gauw er een zijn kop door het raam stak, hieuw ze die koelbloedig af. Zo verging het hen alle acht. Ter herinnering aan deze daad bevinden zich nu nog acht witte kopjes in de voorgevel (foto nr 7).

NB: 1813 was nog voor de tijd van de familie Bieshaar; Jan Lakeman was toen nog de eigenaar. Een dergelijk verhaal

wordt overigens ook in andere streken van Nederland verteld, zodat er voor Wakkerendijk 178 waarschijnlijk ook fantasie in het spel is.

Bewoners van Wakkerendijk 178 in de loop der jaren

Onderstaande gegevens zijn grotendeels verzameld door de Werkgroep Genealogie van de Historische Kring, door onderzoek van de archieven van de Gemeente Eemnes.

Uit de lijst blijkt, dat de boerderij telkens langer dan één generatie eigendom was van een bepaalde familie. Ook zie je, dat de boerderij verkocht werd aan een andere familie als er geen nakomeling was die de bedrijfsvoering kon overnemen. De familie Bieshaar is tot nu toe het langste eigenaar geweest (1817 tot 1919), maar deze lange periode betrof slechts twee generaties. Familie Van Klooster woont er nu al met de derde

Foto 7: Opname van één van de acht stenen kopjes, als versiering van de ronde bogen boven de ramen in de voorgevel.

generatie en we mogen verwachten, dat zij langer de eigenaar blijven dan de familie Bieshaar.

- 16xx Alphert Dirksz Pet is de eerste bekende eigenaar. Hij was getrouwd met Marretje Auwels Prins. Maar zij bewoonden het pand niet.
- 1702 Sijmen Cornelis de Wilt huurt nu "Pettenerf" van eigenaresse Weduwe Pet
- 1712 De echtelieden Wouter Wouterse en Maria Willemse kopen de boerderij van de heer Pieter Pet. Deze was toen Burgemeester en Raad van Purmerend. Hij was zoon van Alphert Dirksz Pet en van Marretje Auwels Prins. Dan is er enige tijd niets bekend over de boerderij.
- 1741 In dit jaar wordt het pand bewoond door Jan Teunisse v.d. Hoef. Het is niet bekend wanneer hij de boerderij heeft gekocht.
- 1766 Jan Janse Lakeman en zijn echtgenote Teuntje Peterse Hoogetboom worden eigenaar, door koop van Jan Teunisse v.d. Hoef en echtgenote Jannetje Teunisse. Zij oefenden in het pand hun boerenbedrijf uit. Zij kregen zeven zonen en een dochter, die hier opgroeiden. Deze Jan Lakeman was geboren in Eemnes in 1733 en overleden in Eemnes in 1787.
- 1787 De tweede zoon Jan Lakeman junior (geb. Eemnes 1762 en overl. Eemnes 1817) neemt het boerenbedrijf over. Hij trouwt in 1791 met Gerritje van de Wetering, een meisje van de naburige boerderij Wakkerendijk 192. Ze stierf al in 1794, haar man met dochter Teuntje (geb. 1792 achterlatend. Jan hertrouwde in 1807 met Cornelia Janse Brouwer. Uit dit huwelijk werden nog eens zeven kinderen geboren.
- 1817 Hendricus Volkersz Bieshaar (1779 - 1858) wordt eigenaar, door koop voor f 7.000,-- van Jan Lakeman. Hendrik was zoon van Volken Bieshaar, die op latere leeftijd priester werd en pastoor te Vianen. Jan Lakeman stierf 2,5 maand na de overdracht, op 31 juli 1817. Zijn

weduwe Cornelia Brouwer is met de kinderen op de boerderij blijven wonen tot 1821. In 1822 hertrouwde zij met Arie Tijken en zij woonde daardoor vervolgens op Meentweg 19.

- 1822 Hendricus Bieshaar trouwt met Annetje Jacobse Schouten (1794 - 1859). Het gezin was zeer vroom. Zij krijgen vier zoons en vijf dochters, waarvan één jong is gestorven. Zeven van hen blijven ongehuwd wonen op Wakkerendijk 178. Af en toe deden zij schenkingen aan de R.K-kerk van Eemnes. Vader Hendrik overlijdt in 1858.
- 1858 De inmiddels rijke dochter Alida Hendrikse Bieshaar (1824 – 1900) trouwt met haar achterneef Cornelis van der Wardt (1824 – 1875), die dan ook op Wakkerendijk 178 komt wonen. Cornelis is leerlooier van beroep, evenals zijn vader en broers, die jaren woonden op Wakkerendijk 11a. Cornelis was een zoon van Dirk Jansz van der Wardt en Maria Cornelisse Bieshaar. Alida en Cornelis krijgen één zoon Drikus van der Wardt (1861 – 1939), die in Eemnes later “Mik” werd genoemd. Na enige tijd neemt Drikus het werk op de boerderij over, terwijl zijn vrijgezellen ooms en tantes er blijven wonen.
- 1890 Drikus (Hendricus) van der Wardt trouwt op 20 mei met Grietje Hilhorst (1854 – 1922). Zie foto nr 6. Van Drikus is bekend, dat hij graag een borreltje lustte. Als men daar wat van zei, antwoordde hij: “ Ik ben van nette komaf; mijn overgrootvader was pastoor!” Dat sloeg op Volken Bieshaar, die al jong weduwnaar was geworden, voor priester ging leren en rond 1795 werd gewijd.
- 1904 Van de broers Bieshaar leeft in 1904 alleen nog Cornelis. Tot zijn dood op 20 januari 1919 blijft hij wonen bij Drikus en Grietje van der Wardt – Hilhorst.
- 1919 Hendrikus Marinus van Klooster (1882 – 1950) en zijn echtgenote Gerarda Staal (1878 – 1958) komen op 8

« Foto 8: Viering van het 40-jarig huwelijk van Hendrik van Klooster en Gerarda Staal in februari 1944. Het bruidspaar, hun kinderen, broers, zusters en hun partners hebben zich opgesteld v  r de boerderij. Op de foto zien we de hierna genoemde personen. Tenzij anders vermeld hebben zij de achternaam Van Klooster. De tweede voornaam is hier weg gelaten, maar is wel genoemd in het artikel, bij de lijst van bewoners. Dochter Wilhelmina ontbreekt, omdat zij als non in Roosendaal verbleef.

Voorste rij vlnr: 1 Wouter, 2 Johanna, 3 Gijsbertha van Rooijen - van Klooster, 4 vader Hendrik, 5 moeder Gerarda van Klooster - Staal, 6 Agnes van 't Klooster - van Klooster, 7 Lambertha van den Hoven - van Klooster, 8 Anna Baas - van Klooster.

Middelste rij vlnr: 1 onbekend, 2 Wouterus, 3 Gerard ter Avest, 4 Mien van Eijden, 5 Hendrik, 6 Mie Majoor - van Klooster (halfzuster van Hendrik), 7 Piet van Rooijen, 8 Jans Staal - Jongerden, 9 Hannes (halfbroer van Hendrik), 10 Lies van Klooster - Majoor, 11 Antonia van Roomen - van Klooster, 12 Henk van Roomen, 13 Gerrit van 't Klooster, 14 Otto van den Hoven, 15 Gerarda, 16 Jacobus Baas.

Achterste rij vlnr: 1 Gijs, 2 Gijs Staal, 3 Willem Staal, 4 Bertha Staal - Splint, 5 Sjaan Majoor, 6 Bep Majoor, 7 Bertha Klink.

maart met hun zoon Gijs (1915 – 1990) en negen oudere dochters uit Leusden naar Wakkerendijk 178. Hendrikus was van oorsprong Eemnesser (de zogenaamde Landlusttak Van Klooster; zie HKE 1981 blz 72).

Gerritje was geboren te Stoutenburg, bij Leusden. Haar broer Gert, van café Staal, woonde al in Eemnes.

Hendrik en Gerritje woonden ook 2 jaar in Hilversum en 13 jaar in Leusden. Uiteindelijk werd het een gezin van 12 kinderen. Hier volgen de geboortedata, namen en namen van partners, voor zover deze bekend zijn bij de Historische Kring Eemnes:

Geboren te Hilversum:

02-06-04 Agnes Lamberta (in 1933 naar Muiderberg x
Gerrit R.A. van 't Klooster)

21-07-05 Lamberta Anna (in 1928 naar Achttienhoven x
Otto G. van den Hoven)

Geboren te Leusden:

05-10-06 Anna Petronella (in 1931 naar Linschoten x
Jacobus Baas). Vrij snel kwamen zij weer naar

Eemnes, Meentweg 87. Anna is overleden in 1996.

06-11-07 Gijsbertha Elisabeth

29-03-09 Johanna Gijsbertha (roepnaam Jans; overleden in 1962)

27-03-10 Antonia Anna (in 1946 naar Soest x Hendrikus Antonius van Roomen)

21-05-11 Wouter Lamberttha (roepnaam Catrien)

31-08-12 Wilhelmina Gerarda (in 1934 naar Roosendaal; zij werd non; is overleden in 1998)

07-12-13 Gerarda Hendrika x 1944 met J.A. Beukeboom te Eemnes

22-02-15 Gijsbert Wouter x 1964 met Margaretha Christina van 't Klooster
Geboren te Eemnes:

09-03-20 Wouterus Gerardus x Bep van Soest

06-11-21 Hendrik Marinus Wilhelmus x Rie Pronk

1950 Hendrik van Klooster overlijdt door een ongeluk met zijn melkwagen-met-paard op de Brink te Laren. Zoon Gijs neemt de bedrijfsvoering over.

1963 Gijsbert Wouter van Klooster trouwt met Margaretha Christina van 't Klooster, die woonde in Hoogland. De ongehuwde zuster Catrien bleef wonen op Wakkerendijk 178.

Kinderen uit het huwelijk zijn:

Dochter Arda (1965). Nu wonend in het voorste deel van de boerderij; getrouwd met Raoul Vercoelen.

Zoon Henk (1966). Nu wonend in het middendeel van de boerderij; getrouwd met Miriam van Klooster-Post.

Zoon Hans (1968). Nu wonend en werkend in Wenen – Oostenrijk.

1990 Op 7 juli overlijdt Gijs. Zoon Henk neemt de bedrijfsvoering over. Moeder Greet en de andere bewoners blijven er wonen. Zoon Hans gaat iets later

werken bij Philips in Eindhoven; vervolgens in 1994 in Neurenberg en in 1996 in Wenen. Moeder Greet en haar schoonzuster Catrien vertrekken in 1997, zoals vermeld in het begin van het artikel.

1998 Arda en Henk worden de eigenaren; elk van hun deel van het pand.

Bronnen van informatie over Wakkerendijk 178

- Globaal overzicht: Archief Oudheidkamer HKE, Werkgroep Genealogie
- Familie Bieshaar: HKE 1996, blz 210
- Familie Van der Wardt: HKE 1985 blz 158
- "Ik ben van nette komaf"; Hendricus en Volken Bieshaar: HKE 1982, blz 49
- Families Van 't Klooster en Van Klooster: HKE 1981 blz 72
- Eemnes in grootmoeders tijd, ISBN 90-288-63869 (1997) blz 56 en 57.

De Werkgroep Monumenten van de Historische Kring bedankt degenen die hebben mee gewerkt aan het tot stand komen van dit artikel. Dat zijn vooral Henk van Klooster en andere huidige bewoners van Wakkerendijk 178, moeder Greet van Klooster en Henk van Hees voor informatie over de vroegere bewoners.

Rom van der Schaaf

o

Interview met Jan Steenman

Jan Steenman is geboren op 28-1-'25 in Eemnes, Wakkerendijk 22. Hij was het enige kind in het gezin Steenman. Zijn vader, Bernard Steenman (1895 –1940) was smid van beroep en gehuwd met Alida Voskuilen (1901 –1952). .

Grootvader, Jan Steenman werkte in de smederij van de

Recente foto van Jan Steenman

weduwe Van der Schuur. Hij nam de zaak over in 1888 voor het bedrag van f.2500,-. Opa Jan Steenman was afkomstig uit Muiden. Hij trouwde in Eemnes op 17 juni 1890 met de Eemnesser Mietje Ruiter.

Het smederijbedrijf is net geen honderd jaar in bezit geweest van de familie Steenman want in 1983 is de zaak verkocht toen de heer Steenman met pensioen ging.

Vader Bernard Steenman heeft de smederij van zijn vader overgenomen in de tijd dat Jan Steenman geboren werd, dus ongeveer in 1925-'26. Veel kan hij niet over die tijd vertellen, zijn vader is in 1940 -jong- gestorven Jan Steenman was toen pas 15 jaar oud.

De vader van Jan Steenman werd op 13 maart 1940 begraven en 2 dagen later kwam Jan van de ambachtsschool af. Het was begin van de oorlog, alle mannen werden opgeroepen en daar stond hij dan, zoals hij zei "met m'n 15 jaren en 2 linkse handen".

Het was niet eenvoudig om het bedrijf zomaar van de ene op de andere dag draaiende te houden. De oom (broer van zijn moeder) Jan Voskuilen die ook smid was, is komen helpen. Hij was onderhoudsmonteur bij Balamundi, een Huizense fabriek waar vloerbedekking werd geproduceerd. De directie van de fabriek gaf hem toestemming om de helpende hand te bieden

aan het gezin Steenman, dus werkte hij 's morgens in de smederij van Steenman en 's middags in de fabriek in Huizen. Op deze manier is de familie Steenman deze moeilijke periode toch goed doorgekomen. Uiteindelijk heeft Jan het vak van zijn oom geleerd.

Tot '43-'44 is er op deze manier gewerkt, maar vanaf dat moment werd het moeilijker omdat er geen materiaal meer werd geleverd, bovendien moest Jan onderduiken. Aanvankelijk kreeg Jan nog een Ausweis, zodat hij niet naar Duitsland hoefde, maar toen deze Ausweis hem later niet meer verstrekt werd, moest hij onderduiken.

In huis was een "hok" gebouwd waar hij zich kon verstoppen en tijdens de razzia's is daar ook wel gebruik van gemaakt. Bij de buren, Hoogland de bakker, was een bergplaats in takkenbossen gemaakt. Die schuilplaats was zo groot als een kamer en daar zaten ze soms wel met 5 of 6 man. Er heeft zelfs wel eens een Duitse soldaat ondergedoken gezeten. Die Duitser, die zijn standplaats in Laren in de St.Jan school had,

Bij de smederij van Steenman
vlnr: Jan Janssen, Alida Maria Steenman-Voskuilen (1901-1952), Geurt Wortel.
Foto uit 1941

was gevlucht. De eerste keer dat Steenman in deze schuilplaats kwam en Duits hoorde spreken werd natuurlijk direct de vraag gesteld: "Jongens wat is hier aan de hand"? Maar hij was gerustgesteld toen hij hoorde dat deze Duitse soldaat op de vlucht was en verstoopt moest worden.

Jan Steenman vertelde: "We zaten daar met allemaal jongens van hier uit de buurt, van Hoogland en Jan Luijf en een jongen uit Hilversum, Buis heette hij geloof ik. Die jongen is later gefusilleerd tijdens een munitiedropping,. Die munitie werd achter Ben Huiden (Wakkerendijk) gedropt door de Engelsen. Het is bij die dropping toen fout gegaan omdat er is geschoten door 1 van de wachters op Duitse soldaten die 's nachts van Baarn naar Laren gingen i.v.m. foerage. Toen is de hele boel fout gegaan. De meeste betrokkenen zijn toen goed weggekomen alleen Dick Buis hebben ze "gepakt".

Die dropping vond precies 1 dag voor de verjaardag van mevrouw Steenman plaats. Dick Buis was die dag nog even bij hen langs geweest en had gezegd "morgen krijg jij chocola". "Wij wisten natuurlijk niets van de dropping af, maar je begrijpt dat die chocola nooit gekomen is".

"Ik heb mijn vrouw, Ali Groen, in 1940 leren kennen. Ze komt uit Laren, maar haar vader, Jaap Groen (1893 –1936) woonde in zijn jeugd wel in Eemnes, op het hoekje van de Kerkstraat. Haar grootvader, Jacob Groen (1854-1940) had een metselaarsbedrijf op Kerkstraat 1. (hoek Kerkstraat- Wakkerendijk, waar nu Wortel woont).

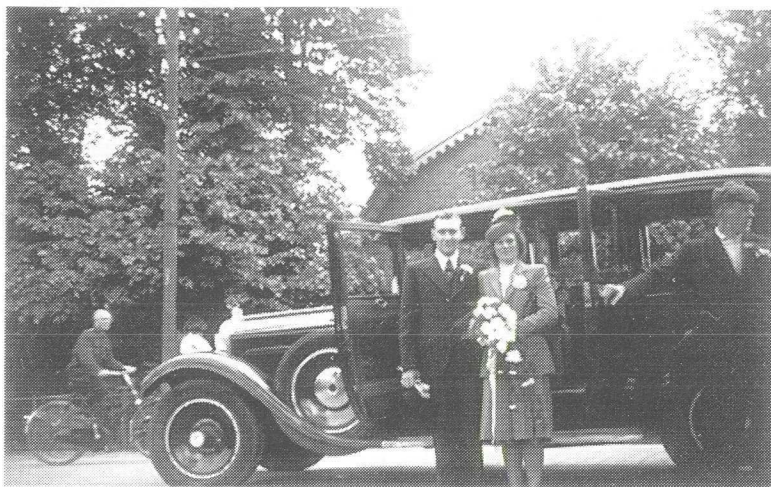
We hebben zes kinderen gekregen, vijf meisjes en een jongen, allen geboren in Eemnes:

Ali en Lida Steenman, geboren 24 augustus 1948, wonen in Eemnes
Marga Steenman, geboren 26 juni 1950, woont in Ottersheim,
Duitsland

Mieke Steenman, geboren 20 oktober 1951, woont in Baarn

Bernard Steenman, geboren 29 juli 1961, woont in Eemnes.

Christa Steenman, geboren 27 september 1963, woont in Soest.

Trouwfoto van Jan Steenman en Alie Groen
Gemaakt op 20 mei 1947 tegenover Wakkerendijk 22.
Rechts staat Jan de Bruijn

De smederij had ook een knecht in dienst. In de oorlog toen er geen werk meer was is hij weggegaan maar na de oorlog kwam hij wel weer terug. Ook oom Jan heeft na de oorlog nog een tijd volledig bij Steenman gewerkt, maar uiteindelijk is hij toch weer terug gegaan naar de tapijtfabriek in Huizen.

In de werkplaats van de smederij stond een werkbank en er was natuurlijk een smidsvuur, dat zie je praktisch niet meer! Alles werd daarop gesmeden. Dat vuur werd elke dag opnieuw aangemaakt met houtkrullen en dan werden er vetkolen opgedaan want die bleven lang gloeien.

De blaasbalg stond op zolder en werd met de hand bediend, later is de blaasbalg vervangen door een ventilator dan had je "lucht eronder". Mevrouw Steenman kan zich nog goed herinneren dat de kinderen erg bang waren voor de blaasbalg. Dat ding ging maar op en neer. (Hij was ook zo groot, het zou hier de hele huiskamer vullen.)

Natuurlijk waren er ook een boor- en een slijpmachine.

Gelukkig had zijn vader alles al elektrisch gemaakt, maar Steenman weet nog maar al te goed hoe dat met de hand moest en hoe zwaar dat was. In oorlogstijd, als er soms geen stroom was, moest alles weer op de ouderwetse handmatige manier gebeuren.

Buiten, bij de werkplaats op het erf, was ook een hoefstal om de paarden te beslaan.

“Toen de nieuwbouw in 1960-'61 gereed was, heb ik nooit meer paarden beslagen, ik vond daar eigenlijk niet veel aan. Vooral die paarden, die Belsen, die kunnen geen been missen. Als die een been op moesten tillen dan rustte dat paard met zijn volle gewicht op mij. En bij het beslaan van de hoeven moest je ook goed opletten dat je jezelf niet verwondde aan de spijkers waarmee de hoeven bevestigd werden.” Sommige paarden waren dan wild en bijna niet te temmen. Menig keer heeft de heer Steenman daar op een lelijke manier zijn handen aan opengehaald.

Toen de haven nog gebruikt werd, kwam er soms ook nog wel werk van de boten, maar lang niet meer zoveel als de vader en grootvader van Jan dat hadden.

In 1958 is de haven gesloten, dat was jammer want dat haventje bracht veel gezelligheid met zich mee. Vooral als in het voorjaar de zeilbootjes weer binnen kwamen varen. Natuurlijk werd er dan wel eens een borreltje gedronken bij Staal. Het oude centrum had toen nog veel meer winkeltjes, daar zie je nu niets meer van terug.

Mevrouw Steenman heeft ook altijd meegewerkt in de smederij. Zij schreef de rekeningen uit en woog de spijkers af die verkocht werden (de grootvader van de heer Steenman maakte de spijkers nog zelf) en ze verkocht ook huishoudelijke artikelen o.a. pannen -van die grijs gewolkte-, beschuitbussen, petroleumstellen etc.

Toen in 1951 gevierd werd dat Eemnes 600 jaar stadsrechten

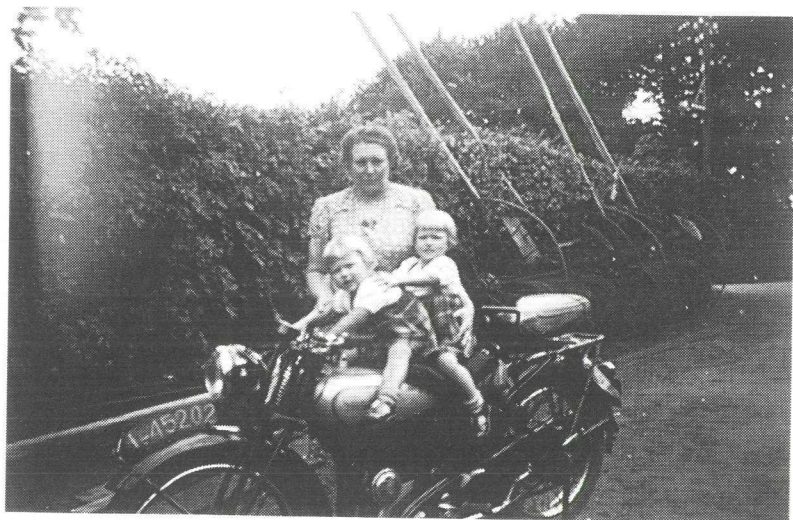
had, was er groot feest in het dorp. De middenstand op de Wakkerendijk/ Kerkstraat maakte veel werk van de aankleding van de winkels en de straat. Ook de ramen aan de voorzijde van de boerderij van Steenman werden toen gebruikt als etalage.

In de etalage hing de spreuk:

“Geen gepor, geen gepook. Koop bij Jan Steenman een oliestook”

Het was hard werken in de smederij maar dat harde werken werd niet altijd even goed beloond. Er was een tijd -voor de oorlog-, dat de klanten een jaarrekening hadden en dan nog moest je blij zijn als je na een jaar je geld kreeg. Dit systeem werd, vrij snel nadat de heer Steenman de smederij had overgenomen, afgeschaft. Aanvankelijk kon er nog in 3 maanden betaald worden, maar uiteindelijk werd dat per maand.

Er stond te veel geld uit bij de klanten en als een klant een jaar op zijn rekening moest wachten wist hij vaak niet meer wat daar allemaal voor geleverd was. Maar...er staan nu na al die jaren

Alida Maria Steenman-Voskuilen (1901-1952) met haar kleindochters Alie en Lida Steenman op de motor.

Foto uit 1950

nog steeds rekeningen open uit die tijd.

Bovendien waren er in die tijd 4 smederijen op het dorp. Naast Steenman had je Van den Hengel (Wakkerendijk 170), Van Hamersveld (Kerkstraat 4) en Hagen (Nieuweweg 28); die laatste deed toen alleen maar constructiewerk. De anderen werkten vrijwel alleen maar bij de boeren.

Veel siersmeedwerk maakte Steenman niet. Het werk bestond hoofdzakelijk uit kachels repareren en kachelpijpen maken. Kachels maakte hij soms ook zelf, later niet meer toen kwamen de fabriekskachels. Ook werden er veel landbouwmachines gerepareerd, maar dat was in 1960 afgelopen.

In dat jaar werd de boerderij afgebroken. Het was ook wel noodzakelijk want de boerderij stond heel diep, de kamervloer lag zeker 60-70cm lager dan de straat met als gevolg dat het altijd vochtig en nat was op de boerderij. "De vloeren waren om de haverklap kapot; je kon aan het vernieuwen blijven, op het laatst zijn overal betonnen vloeren ingegooit".

Het was een hele moeilijke beslissing voor de familie Steenman om de boerderij te laten slopen want ze hadden er altijd met plezier gewoond maar de gemeente had toen een bouwvergunning voor 4 woningen, ze hadden geen grond en de verkoop van de grond kwam voor de familie Steenman op een gunstig moment.

Tijdens de sloop- en bouwwerkzaamheden heeft Steenman tijdelijk bij Jan de Bruijn gewerkt.

Voor de bouw heeft Steenman samen met Jan de Bruijn kraanwagens gebouwd.

Na de verbouwing, de nieuwe werkplaats werd in 1961 in gebruik genomen, kwam de grote omschakeling voor Steenman. Het roer werd helemaal omgegooid, voorheen werkte hij vrijwel alleen voor de boeren.

Nu ging hij meer constructiewerk doen o.a. ook voor de

Jan Steenman in zijn DKW. Bouwjaar 1936. Jan kocht hem in 1950

bouwsector waar hij veel opdrachten van kreeg om balkons te maken. En hij kreeg ook veel ander werk zoals carrosseriebouw, laadbakken maken voor vrachtwagens, veren vernieuwen van de vrachtwagens. Hij was wel blij met deze verandering want hij had altijd al graag automonteur willen worden; het was werk dat hij graag deed!

Maar er zat ook een keerzijde aan deze “vernieuwing” want het repareren van vrachtwagens moest ‘s avonds gebeuren. Het was dan ook geen uitzondering dat er tot 3 uur ‘s nachts doorgewerkt werd om de vrachtauto’s voor de volgende werkdag weer rijklaar te krijgen. “Die jongens moesten ‘s morgens weer draaien, maar die chauffeurs hielpen dan mee hoor!”

“Tossen deed ik ook nog wel, dat is in “vierkant” ijzer draaiingen maken. Dat werk moet je koud doen want een ijzeren paal kan niet gelijkmatig verwarmd worden in het smidsvuur”. Voor dat werk moest je dus een “ijzeren” conditie hebben, want “tossen” gebeurde met de hand. Pas later ging dat makkelijker toen de draaibank zijn intrede deed.

Ook heeft Jan veel werk gedaan voor de golfkartonfabriek Hermes in Baarn,. Voornamelijk reparaties van de machinerieën, stoomleidingen lassen. Vaak werd je 's morgens vroeg om half zeven al gebeld en dan moest je direct komen.

Eerst ging Jan met een handkar naar het werk, later werd dat een bakfiets. Weer later is hij (voor zijn plezier) motor gaan rijden maar met een vrouw en 2 kinderen paste dat niet meer en toen werd in 1952, toen de meiden een jaar of 4 waren, de eerste auto gekocht. Het was een DKW-tje uit 1936; Wim van IJken had hem helemaal opgeknapt en Jan kocht het autootje voor fl. 500,--Die auto werd nog niet gebruikt om naar het werk te gaan, daar was de bakfiets voor.

Als je zo'n arbeidsintensief bedrijf hebt als een smederij, blijft er niet zo gek veel vrije tijd over. Jan heeft jaren in Laren bij MCC, de drumband, gezeten. Hij was daar tamboer.

Hij is ook een tijdje lid geweest van de muziekvereniging in Eemnes. Die muziekvereniging repeteerde in café Eek. Dat café was in het huis waar dokter Hoekstra nu woont in de Kerkstraat. Die muziekvereniging is in de vijftiger jaren opgeheven.

Sinds december 1996 wonen Jan Steenman en zijn vrouw aan de Waag in Eemnes. Ze kijken nog op hun oude "stekje" aan de Wakkerendijk, maar willen niet meer terug. Het bevalt ze hier prima.

Mieke Pijnappel
Laarderweg 1d
Eemnes

Myriam Wijgman
Everserf 31
Eemnes

hebben dit artikel geschreven. Ze bedanken Jan Steenman voor de prettige medewerking.

Nieuwe kast in de Oudheidkamer

Onlangs is in de documentatieruimte van onze Oudheidkamer- de ruimte waar je een kopje koffie kunt drinken- een nieuwe kast in gebruik genomen.

Het is een prachtige grote kast met glazen deuren, gemaakt volgens een ontwerp van Adriaan Brouwer. In deze kast komen de bibliotheekboeken, de naslagwerken en alle zaken die gezien mogen worden.

Adriaan Brouwer en Reinier Ruizendaal hebben ontzettend veel werk verzet om tot dit fraaie resultaat te komen. We willen ze daarvoor hartelijk bedanken.

Het is de bedoeling dat de documentatieruimte steeds meer als studieruimte gebruikt kan worden. Achter de schermen wordt nog hard gewerkt aan de inventarisatie van het bezit van de HKE. Wanneer zaken geïnventariseerd zijn, kunnen ze ook worden ingezien.

In de documentatieruimte is nu ook de TV geplaatst, zodat er videobanden vertoond kunnen worden.

U ziet het: we blijven aan het werk!

Het bestuur

Een nieuwe secretaris

Tijdens de afgelopen jaarvergadering is het bestuur van de Historische Kring Eemnes uitgebreid met de heer Rom van der Schaaf. Hij is bereid gevonden om als nieuwe secretaris van onze Kring te gaan fungeren.

Gedurende zes jaren was mevrouw Mary v.d. Schaal onze secretaresse. Met grote inzet heeft ze aan deze functie vorm gegeven. We willen haar bedanken voor de voortvarendheid waarmee ze steeds aan het werk was. Ze wil zich nu meer gaan bezighouden met de activiteiten van de tentoonstellingscommissie.

Tegelijkertijd willen we de wens uitspreken dat de heer Rom v.d. Schaaf in nauwe samenwerking met het bestuur een goede secretaris zal zijn. Continuïteit is hoogstwaarschijnlijk gewaarborgd: in de naam van de secretaris verandert slechts één letter!

Het nieuwe secretariaatsadres is:

R. van der Schaaf
Hasselaarlaan 46
3755 AW Eemnes
035-538 6094.

Het Bestuur

Wie doet er mee ? Wie weet er van ?

Rubriek waarin staat met welke onderzoeken en projecten onze leden bezig zijn. Iedereen die erin geïnteresseerd is om mee te doen en die kan helpen aan materiaal kan contact opnemen met de desbetreffende personen:

Henk van Hees, Kerkstraat 15, Eemnes, tel. 538 9849
is bezig met:
- de geschiedenis van het amateurtoneel in Eemnes.

Jaap Luijf, Reijerserf 5, Eemnes, tel.531 3086
is bezig met:

- de familie Luijf in Eemnes.

Gevraagd:

o.a familieverhalen, foto's, familieberichten.

Livia Lankreijer, Aartseveen 94, Eemnes tel. 538 9198

is bezig met:

- klederdrachten van Eemnes en omgeving. Wie helpt mee uit te zoeken wat er vroeger in Eemnes aan klederdrachten gedragen werd. We hebben heel mooie inventarisatieformulieren. We zoeken alleen nog een paar mensen erbij om ze in te vullen. Dit kan met de kleding in de hand of aan de hand van oude foto's.

Wie helpt?

Wiebe van IJken, tel. 538 9367

Bertie van Wijk-Blom, tel. 531 4689

Henk van Hees, tel. 538 9849

zijn bezig met:

- het aanleggen van een verzameling bidprentjes van mensen die in Eemnes gewoond hebben. U kunt ons al een plezier doen wanneer u de mogelijkheid biedt om kopietjes te laten maken van uw bidprentjes.

Henk van Hees, Kerkstraat 15, tel. 538 9849

Bertie van Wijk-Blom, Raadhuislaan 39, tel. 531 4689

zijn bezig met:

- de familie van ('t) Klooster
- de familie Van Isselt
- de familie Riggeling

Gevraagd: o.a. familieverhalen, foto's, familieberichten.

